

WOORD VAN DE VOORZITTER

We zijn al aan het laatste nummer van 2013 toe en mogen enkele vernieuwingen aankondigen:

- De Algemene Vergadering vervroegt in het jaar en zal doorgaan op 29 maart 2014.
- Er wordt een tentoonstelling voorzien & Luc zorgt ervoor dat er weer een interessante catalogus aan de aanwezigen wordt aangeboden.
- Er worden ook 2 spreekbeurten voorzien: een Nederlandstalige & een Franstalige.

In dit nummer een oproep om het lidgeld voor 2014 te betalen; ik wil eraan herinneren dat dit kan aan de geldende tarieven tot einde februari 2014. **Voor de laatkomers komen er 5 € administratieve kosten bij.**

Lidgeld vzw Promotie van de Medaille
40€ (buitenland 45€)
= genummerde kunstmedaille + 4 x Flash Medailles + 1 catalogus op A.V.

Lidgeld vzw Promotie van de Medaille + FIDEM
100€ (buitenland 105€)
= idem + The Medal + Médailles (2 luxueuze tijdschriften)

FIDEM 2014 zal doorgaan in Sofia en Paul Huybrechts is gestart met het verzamelen van de Belgische bijdrage; mocht U privé uitgaven kennen uit de periode 2012-2013 geef hem dan een seintje aub.

Tot zover de laatste nieuwsjes en nu al de beste wensen voor een Gelukkig 2014!

Stefan De Lombaert

LE MOT DU PRÉSIDENT

Nous sommes déjà arrivé au dernier numéro de l'année 2013 et pouvons annoncer des nouveautés :

- L'Assemblée Générale est avancée dans l'année et aura lieu le 29 Mars 2014.
- Une exposition est prévue et Luc prépare un autre catalogue intéressant qui sera offert aux participants.
- Il y aura aussi deux conférences : une en Néerlandais et une en Français.

Dans ce numéro, un appel pour payer les frais d'adhésion pour 2014, je tiens à vous rappeler que les taux en vigueur sont valables jusqu'à la fin de Février 2014. **Pour les retardataires il y aura un surplus de 5 € pour coûts administratifs.**

Cotisation Promotion de la Médaille a.s.b.l. 40€ (étranger 45€)
= une médaille d'art numérotée + 4 x Flash Médailles + 1 catalogue au A.G.

Cotisation Promotion de la Médaille a.s.b.l. + FIDEM 100€ (étranger 105€)
= idem + The Medal + Médailles (2 revues prestigieuses)

FIDEM 2014 aura lieu à Sofia et Paul Huybrechts a commencé à recueillir la contribution belge, si vous connaissez des émissions privées de la période 2012-2013, renseignez les, s'il vous plaît. Jusque-là, les dernières nouvelles et je vous souhaite d'ores et déjà une heureuse 2014!

Stefan De Lombaert

LOF VOOR MARIT HARTMAN

Arnold Nieuwendam

Een monument kan zo groot zijn als een pink, zo begint de nieuwe catalogus over de penningen van Marit Hartman (1938); het is een uitspraak van Joseph Mendes da Costa (1863-1939). Het boekje is een oevrecatalogus met daarin opgenomen alle werken van Hartman (afbeelding 1). De samenstellers zijn Luc Vandamme en Raf Van Laere, die beiden een lange staat van dienst hebben wat betreft publicaties over penningen. Hartman heb ik verscheidene malen ontmoet en je bent meteen getroffen door haar belangstelling voor jouw persoon en haar charme. Ondanks haar klein oeuvre wordt zij beschouwd als de *eminence grise* in België op het gebied van penningkunst.

Het boekwerkje is werkelijk prachtig en luxueus uitgevoerd: zo zou ik deze recensie moeten eindigen, maar ik begin ermee. Steenrood en een zachte cover met een fraaie belettering. Er staan bijna tachtig foto's in: een portretfoto van de kunstenaressen, een tekening, studiemodellen en de penningen, alle in kleur. Links staan de afbeeldingen en rechts de tekst. Voorin een literatuurlijst en achterin een register, wat het zoeken makkelijk maakt, vooral omdat de nummering naar de creaties verwijst. De penningen worden helder beschreven en na het lezen bekruipt je een spijtig gevoel: waarom heeft ze niet meer gemaakt? De medailleur creëerde drieëndertig penningen, waarvan drie fraaie marmeren penningplasticjes (afbeelding 2). Ook gebruikte zij motieven meerdere malen. Haar laatste portret van Raf Van Laere is monumentaal van opzet (afbeelding 3).

De auteurs beschrijven, samengevat op vier pagina's, het leven en werk van Hartman. Daarnaast een korte geschiedenis over vrouwen die werkzaam waren en zijn in de Belgische penningkunst, met enkele scherpe analyses over zowel de Belgische als de Nederlandse benadering van deze kunstvorm. Ingewijden zullen die kritische zinnen met een schok herkennen. Ondanks het positief beeld dat hier geschetst wordt van een tiental vrouwen die zich in België bezighouden met penningkunst, blijven de *medailleurs* in aantal ver achter in verhouding met omliggende landen. Daarbij gaat het natuurlijk om die kunstenaressen die beroepsmatig bezig zijn. België mist nu eenmaal de kweekvijver van jonge mensen die speciaal penningen maken. Af en toe creëert een kunstenaar een penning, maar daarmee ben je nog niet een goede medailleur.

Zelden krijg ik een catalogus in handen waar je blij van wordt, maar dit boekje over Marit Hartman is werkelijk hartverwarmend. Zowel de tekst als de haarscherpe foto's, alles is van hoge kwaliteit. Ik kan er niet anders dan in loftuigen over schrijven. Laten we wensen dat er in België meer volgt van deze klasse, als eerbetoon aan medailleurs.

Luc Vandamme & Raf Van Laere, *Marit Hartman, een monument kan zo groot zijn als een pink*, Hasselt, 2013, Drukkerij Leën, 82 pagina's in kleur, alle medailles afgebeeld, harde kaft, luxe papier, verkoopprijs 25€. Dit boek kunt u bestellen bij de vzw Limburgse Commissie voor Numismatiek, Zevenboomkensstraat 17 te 3570 Alken (België) of via luc.vandamme@pandora.be of www.medailles-penningen.be

REK: IBAN BE30 7512 0356 1311 - BIC AXABBE22

Leden Promotie van de Medaille: 20% korting besteld voor 15/12/2013

175 JAAR TIENSE SUIKERRAFFINADERIJ IN DE NUMISMATIEK DEEL 3

Pierre DEGEL

C. NOODGELD

Tijdens de tweede wereldoorlog was er in 1944 gebrek aan pasmunt, zodat de *Tiense Suikerraffinaderij* kasbons van 10 centiem, 1 frank en 5 frank liet drukken. Ze werden gebruikt bij het uitbetalen van wedden en lonen en waren slechts geldig voor de inwendige dienst van de fabriek. Deze bons werden in de drukkerij van de Suikerraffinaderij op gewoon bruin papier gedrukt. Praktisch alle exemplaren werden aan de kas terug ingewisseld en later verbrand.

Kasbon 10 Ct. (60 mm x 50 mm)

Vz: In een kader gedrukt op zeven lijnen:

RAFFINERIE TIRLEMontoise

SOCIÉTÉ ANONYME

BON pour

10 Ct.

Goed voor

TIENSche RAFFINADERIJ

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

In het midden staat de handtekening van de verantwoordelijke en in het rood het fabriekslogo met de tekst BELGIQUE RAFFINERIE TIRLEMontoise

Kz: blank.

Kasbon 1 Frank (60 mm x 50 mm)

Vz: In een kader gedrukt op zeven lijnen:

RAFFINERIE TIRLEMONTAISE

SOCIÉTÉ ANONYME

BON pour Franc

1

GOED voor Frank

TIENSCHÉ RAFFINADERIJ

NAAMLÖÖZE VENNOOTSCHAP

In het midden staat de handtekening van de verantwoordelijke en in het rood het fabriekslogo met de tekst BELGIQUE RAFFINERIE TIRLEMONTAISE

Kz: blank.

Kasbon 5 Frank (65 mm x 50 mm)

Vz: Gedrukt op zeven lijnen:

RAFFINERIE TIRLEMONTTOISE N. V.

Goed voor

5 Fr.

Deze bon is slechts geldig voor den inwendigen dienst der fabriek en moet aan de kas ingewisseld worden.

In het midden en in het rood het logo met de tekst BELGIE TIENSCHES SUIKERRAFFINADERIJ en onderaan de handtekening van de verantwoordelijke Ch. Mertens.

Kz: Blank.

Het is niet geweten of er bons van 5 Fr met een Franse tekst werden gedrukt.

D. HULDE AAN DE TIENSE SUIKERRAFFINADERIJ

Instellingen en verenigingen brengen hulde

1 Koninklijke Werk der Auto's voor Oorlogsinvaliden

Oeuvre Royale des Automobiles pour invalides de Guerre

Vz: Links staat een invalide soldaat opkrukken die door een verrekijker kijkt. Achter hem staan drie mannen en drie auto's. Op de auto rechts staat een wimpel met de letters A.I.G. (Automobiles pour Invalides de Guerre).

Onderaan rechts staat op twee lijnen: "D'APRES L'AUVRE / DE MAITRE MASSONET.

Onderaan op de rand staat op twee lijnen: RAFFINERIE TIRLEMONTTOISE / 17 OCTOBRE 1957.

Links in de hoek staan de initialen van de graveur DB of JB.

Kz: Op tien lijnen staat: TEMOIGNAGE / DE / GRATITUDE / DE / L' ŒUVRE ROYALE / DES / AUTOMOBILES POUR / INVALIDES DE GUERRE / A.S.B.L. / FONDEE EN 1922 .

Gegoten brons - 84 mm x 102 mm - 441 g.

2 Tiense Suikerfeesten

Ter gelegenheid van de Tiense Suikerfeesten, die plaatsgrepen van 22 tot 31 mei 1982, liet *Numismatica Tienen* een penning slaan bij de Koninklijke Munt te Brussel.

Vz: Een op een stok geplaatste uitgeholde en op een doodshoofd lijkende suikerbiet wordt vastgehouden door een linkerhand.

Links in het veld de torens van de Sint-Germinuskerk en van de Onze-Lieve-Vrouw-ten-Poelkerk boven het internationaal logo van de suiker.

Rechts de kalkovens van de *Tiense Suikerraffinaderij* boven een monogram van het EGMP.

Bovenaan: TIENSE SUIKERFEESTEN / 22-31 mei 1982 en onderaan: NUMISMATICA.

Kz: Weergave van een oude gravure in verband met de suikerrietbewerking. Men ziet de op elkaar volgende fasen van de bewerking van riet tot suikerbroden, namelijk het kappen, het wassen, het koken, het in broodvormen halen en het afkoelen van de suikerbroden op tafels.

Graveur: J. Van den Spiegel naar tekeningen van de Tiense kunstenaar P. Bruyninckx.

Brons (12,5 g), zilver (15 g) en vermeil (15 g) - Ø 30 mm.

Variante a:

De voorzijde van de medaille werd geslagen op een bronzen schijf van 60 mm, verzilverd en met een massa van 120 g. De keerzijde is blank.

Variante b:

De andere zijde van de medaille werd eveneens geslagen op een bronzen schijf van 60 mm en met een massa van 107 g. De keerzijde is blank.

Atelier: Koninklijke Munt van België.

3 Tiense Wandelclub "Het Suikermannetje"

Op initiatief van de heer Gustaaf Winnen, stichter en voorzitter van de in 1975 opgerichte Tiense Wandelclub en dank zij de financiële steun van de heer Albert Weenen, Directeur Generaal van de "Europese Zandmaatschappij" de internationaal vermaarde "SES", werd ter gelegenheid van de "Tiense Suikerfeesten" in 1982 een herinneringspenning uitgegeven, die tevens een hulde aan het "Suikermannetje" is.

Het Suikermannetje

De afbeelding van het “Suikermannetje” werd gegraveerd naar het bronzen beeld van Maurice Christiaens dat in 1976 door de *Tiense Wandelclub* aan de stad Tienen werd geschonken. Sindsdien prijkt het tegen de gevel van *Café Industrie* te Grimde, het lokaal van de *Tiense Wandelclub*.

Vz: Het Suikermannetje rechtstaande, met in de hand van zijn opgeheven rechterarm een suikerbiet. Onderaan naast zijn voeten staan rechts de initialen van de graveur (K W) en links de initialen van het atelier (M T). Langs de rand: TIENSE SUIKERFEESTEN 1982 HET SUIKERMANNETJE .

Kz: Het embleem en het monogram **SES** van de Société Européenne de Semences. Onderaan de rand onder de e staan de initialen M T (Mauquoy – Tramaux).

Brons - ø 30 mm - 15 g .

Graveur: Krysztof Widelski. Atelier: Mauquoy – Tramaux.

Variante:

In september 1982 bracht de *Tiense Wandelclub* opnieuw deze penning uit, maar in tegenstelling met de eerste uitgifte dit keer in muntslag. Dit wil zeggen dat het “Suikermannetje” op zijn hoofd staat wanneer men de andere zijde van de penning recht voor zich houdt.

Verjaardag Albert Weenen

Vz: Het 'Suikermannetje' rechtstaande, met in de hand van zijn opgeheven rechterarm een suikerbiet. Onderaan naast zijn voeten staan rechts de initialen van de graveur (K W) en links de initialen van het atelier (M T). Langs de rand: TIENSE SUIKERFEESTEN 1982 HET SUIKERMANNETJE .

Kz: Langs de rand: HULDE VAN DE TIENSE WANDELCLUB .

In het midden op vijf lijnen: AAN / ALBERT / WEENEN / 12 JUNI / 1923 – 1983 .

De heer Weenen was Directeur-generaal van de "Europese Zaadmaatschappij" de internationaal vermaarde **SES**.

Brons - Ø 30 mm - 13 g.

Graveur: Krysstof Widelski. Atelier: Mauquoy – Tramaux.

4 Viering van de tweede Tiense Suikerfeesten in 1985

Numismatica Tienen liet ter gelegenheid van de "Suikerworp" een gouden penning slaan. Op zondag 19 mei 1985 reed een wagen naar de Hennenmarkt waar 50 kg verpakte suikerklontjes werden uitgegoid. In één van die verpakkingen was een tekst te vinden die recht gaf op een gouden penning, terwijl vier andere recht gaven op een zilveren penning. De gouden penning is een uniek exemplaar van 18 karaat en 15 gram en had in 1985 een waarde van BEF 14.000.

Vz: Een houten kar, geladen met suikerbieten, staat met de disselboom naar rechts, in de afsnede liggen suikerbieten op de grond. Onderaan links staat PH de initialen van de graveur Paul Huybrechts.

Kz: Het museum *Het Toreke* en de torens van de Tiense Sint-Germanskerk en Onze-Lieve-Vrouw-ten-Poelkerk, een suikerbiet met loof, een steekspade, een mes en de kalkovens van de *Tiense Suikerraffinaderij*. Op halve hoogte, van links naar rechts, eronder, het internationaal logo van de suiker links en rechts EGMP de initialen van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde.

Rechts bovenaan langs de rand staat op twee lijnen: TIENSE SUIKERFEESTEN / 16-26 MEI 1985 en onderaan langs de rand NUMISMATICA.

Brons (12 g), zilver (14,5 g), vermeil (14,6 g) en goud (15 g) - Ø 30 mm.

Atelier: Koninklijke Munt van België.

Variante:

De penning werd geslagen op een bronzen schijf van 60 mm, verzilverd en met een massa van 135 g.

5 Verkiezing van 'Suikermannetje' en 'Suikervrouwtje'

Toenmalig VTB-VAB afgevaardigde Miel Matheus en de *Tiense Wandelclub 'Het Suikermanneke'* richtte in 1979, tijdens het Allerheiligenverlof, voor de eerste maal de verkiezing in van een Suikermannetje en Suikervrouwtje. Dit gebeuren greep plaats te Grimde in de Gemeenteschool gelegen in de Pastorijstraat. De verkiezing werd vooraf gegaan door een Bietenstoet. Deze vertrok om 19u30 op de parking van het Suikerfabriek voor een tocht door de straten van Grimde. Iedereen met een verlichte biet was welkom. De stoet werd opgeluisterd door het muziek van *De Vrije Muziekkliefhebbers uit Hoegaarden* en verder met *de Ridders van Brunengeruz, de Europagarde, de Ridders van Tumuli, Chiro 't Allemanneke, Studentenclub Moeder Tiense, VTB-VAB leden, Tiense Wandelclub Het Suikermannetje, Miss Tienen en haar eredames en .Miss Grimde en haar eredames.*

De jury bestaande uit de heren Gustaaf Winnen, toenmalig voorzitter van *de Tiense Wandelclub*, Robert Morren, Albert Verstrepen, André Moens en Jozef Dirickx moesten een keuze maken uit negentien kandidaten, zes meisjes en dertien jongens. Peter Willems en Natasja Ruelle werden het eerste 'Suikermannetje' en 'Suikervrouwtje'. Ze werden bekroond met een tinnen plakket en verscheidene prijzen. Al de deelnemers werden beloond met een geschenk.

Vz: In het midden het logo van de Suikerfabriek T, omgeven door een cirkel. Langs de cirkel staat links SUIKERMAN, rechts SUIKERVROUW en onderaan TIENEN.

Bovenaan: drie gaatje met een blauwwit lint.

Kz: blank.

Tin - 80 mm x 70 mm - 50 g.

Atelier: Tingieterij M. Veulemans – Vanwinge, Glabbeek.

6 Het Suikermuseum

De ingang van het voormalig Vrederecht (foto: Pierre Degel)

De Suikerfabriek had een ganse collectie van oude werktuigen en gereedschap die vroeger gebruikt werden bij het ontginnen van de suikerbieten. Alzo ontstond in de jaren tachtig het idee om binnen de bedrijfsgebouwen een eigen museum in te richten. Helaas, door een nieuw management werden deze plannen niet uitgevoerd.

In 1988 werd de 150ste verjaardag van de *Tiense Suikerraffinaderij* gevierd. Een groot feestprogramma werd tijdens de maand september uitgevoerd op de Grote Markt en in de fabriek. Er werden jazz- en klassieke concerten georganiseerd in het kader van het Festival van Vlaanderen. De restauratie van het oudste orgel uit de Nederlanden werd gesponsord en een medaille en een boek werden uitgegeven. Tot slot had men nog voor een verrassing gezorgd.

Staf Thomas, conservator van de Tiense musea, schreef daarover in de *Museumopener* het volgende: *“Er bleef nog € 250.000 (BEF 10.000.000) ter beschikking voor de oprichting van een Suikermuseum. De Tiense Suikerraffinaderij hoopte hiermee een blijvende bijdrage te leveren tot het behoud van het lokale industrieel – archeologische patrimonium. De onmiskenbare rol die de fabriek speelde in de industriële ontwikkeling van Tienen en van haar regio moest hierbij aan bod komen. Het museumbezoek zou het logische verlengstuk zijn van de bedrijfsbezoeken die duizenden in de campagneperiode aan de fabriek brengen. De toeristische ontplooiing van Tienen zou er wel bij varen.*

Om al deze redenen zou het Suikermuseum best gesitueerd worden in het centrum van de stad."

De keuze viel op het voormalig *Vredegerecht* aan de Grote Markt. Dit gebouw werd omgebouwd tot één van de meest interessante en aangenaamste musea van Vlaanderen. Veertien jaar later, op zaterdag 28 september 2002, ging het *Suikermuseum* open voor het publiek.

Bezoekerspenning

Vz: Bovenaan vier suikerklontjes met daaronder op twee lijnen: *suikermuseum / TIENEN*.

Linksonder een suikerbiet en rechts zit een bij op een honingraat.

Kz: Grote letter **B** in het midden van de landkaart van België.

Omschrift: *****Belgian Heritage / 2012 Collectors Coin* *****

Gekartelde rand met daarop : HERITAGE ON A COIN – WWW. NATIONALTOKENS.COM.

Atelier: Mauquoy Medal Company.

Alpaca (13 g) - Ø 31 mm.

Slagaantal: 1.000 ex.

De bezoekerspenning is te koop in de Streekshop en kost 2 euro.

Bibliografie

Centenaire de la Raffinerie Tirlemontoise 1838 – 1938, Luik, 1938.

Chambre des Représentants Collection numismatique, Brussel, 1930, p. 181.

DEGEL Pierre, *De Tiense Suikerraffinaderij in de numismatiek*, in het Tijdschrift voor Numismatiek van het EGMP januari - februari 1980, Vol XXX nr. 1, p. 32 – 42.

DEGEL Pierre en THOMAS Staf, *Catalogus van Tiense Penningen, Medailles en Zegelmatrijzen*, Tienen, 1984.

DEWOLFS, E, Bijdrage tot de Tiense numismatiek, in "Uit het verleden van Tienen" (Brussel 1959), p. 45-54 (overdruk uit De Brabantse Folklore, juni 1959).

LEFEBURE Charles, *La frappe en Belgique occupée*, Brussel-Parijs, 1923, p. 202, nr. 2326.

THOMAS Staf, Het Suikermuseum en het ontstaan van de bietsuikerindustrie in Tienen, *Museumopener*, 12de jaargang nr. 2, Tienen, 2011.

TULKENS, L., Utsenaken. Overdruk van 43 pagina's uit de "De Brabantse Folklore", maart 1960, p. 25.

TOURNEUR, Victor, "Médailles Historiques de Belgique", Deel III, p. 273.

VANMEERBEEK André, Tienen, Een toeristische wandeling in historisch perspectief, Brussel, 1959.

Brochure van de "Toeristische Federatie van Brabant", Brussel 1969, p. 48-49.

UYTTEBROECK Vic, *De Tiense Suikerraffinaderij 1838-1988*, Tienen, 1988.

VANDAMME Luc & BERNIER Daniel, *Marcel Rau, graveur van Leopold III*, in het JEGMP 1998, p. 53-171.

VANDAMME Luc, *Dolf Ledel, filantroop & vrijmetselaar*, Hasselt, 2010.

**UNE RÉALISATION, AUJOURD'HUI PEU CONNUE,
DE L'ARTISTE SCULPTEUR ET MÉDAILLEUR BELGE
GODEFROID DEVREESE
(1861-1941)**

Jacques BERTRAND

Tous les numismates et collectionneurs de médailles, d'épreuves, d'essais et de monnaies de Belgique connaissent Godefroid Devreese pour ses différentes réalisations à l'effigie du roi Albert Ier, qu'il s'agisse des monnaies de 50 centimes, un et deux francs en argent, frappées de 1910 à 1918, des pièces de 20 francs or frappées en 1914 ou de celles de un belga ou 5 francs en nickel frappées de 1930 à 1934 dont il fut co-auteur (effigie du roi du droit) avec Alexandre Everaerts (revers). Co-auteur également (revers) des pièces de deux belgas (10 francs) avec Armand Bonnetain et ses trois rois de l'avvers frappées en 1930 ou encore, des pièces de quatre belgas (20 francs) en nickel, réalisées de 1931 à 1932, avec sa gravure du grand sceau de l'Etat du revers tandis qu'Arnaud Bonnetain était chargé de l'effigie du roi de l'avvers. La dernière monnaie que nous devons à G. Devreese seul, est la pièce de 20 francs en argent frappée en 1933 et 1934. Sous le règne du roi Albert Ier, toutes ces monnaies furent frappées en français ou en flamand, nos deux langues nationales de l'époque.

En ce qui concerne cette réalisation *qui semble peu connue*, il est question d'une médaille commandée à Godefroid DEVREESE par la **Ligue Nationale pour la Défense du Franc**.

A la fin de la guerre 1914-1918, l'économie belge était en ruine et l'inflation se développa tellement que dans les années vingt (1924-1925), cette association sans but lucratif vit le jour. Elle s'était donnée pour mission d'enrayer la chute vertigineuse du franc belge en encourageant l'achat de produits belges.

Le président de cette *Ligue du Franc Belge* fut, de 1924 à 1925, Michel LEVIE (1851-1939). Docteur en Droit à l'Université Catholique de Louvain (UCL), M. Levie fut, entre autres, membre de la Chambre des Représentants de 1900 à 1921, Ministre des Finances entre 1911 et 1914, et Ministre d'État en 1918.

Médaille « Insigne épinglette » de la ligue en français
Ø 23 mm – agrandissement
(Insigne incomplet)

Médaille « Insigne épinglette » de la ligue en néerlandais
 Ø 23 mm – agrandissement - (Insigne incomplet)

Insignes épinglettes complets (originaux)
 (En FR. à gauche et en NL. à droite)

Vous constaterez, de par la description de cette médaille, que G. Devreese s'inspira allégoriquement de son franc de 1914.

La médaille, d'un diamètre de 23 mm, c'est-à-dire au diamètre de la pièce de un franc Devreese de 1910 à 1918 en argent, qui sera remplacé, à partir de 1922, par le franc du type Bonnetain en nickel, également de 23 mm.

L'avvers représente un ouvrier, manches retroussées, protégeant de son dos tout en surveillant ses arrières, une grande pièce de monnaie qu'il tient fermement contre son torse. La monnaie représentée étant le droit du type en argent que Devreese grava antérieurement.

Le revers de cette médaille est l'exacte réplique de la pièce de un franc de Devreese, comportant la date de 1914. Cette médaille, en cuivre patinée argent à l'origine, existe avec les légendes en flamand ou en français. Sur le pourtour de l'avvers nous lisons: *LIGUE NATIONALE POUR LA - DEFENSE DU FRANC*; sur la pièce tenue par l'ouvrier la même légende française que la pièce représentée, *ALBERT.ROI. - .DES BELGES*. Sur le revers, en trois lignes: *1 FRANC 1914*. Au centre et dans le bas: *L'UNION FAIT LA FORCE*.

Sur l'avvers de la médaille en flamand, les légendes sont: *NATIONALE BOND TOT VERDEDIGING – VAN DEN FRANK*; et la légende sur la pièce représentée, *ALBERT.KONING. - .DER BELGEN*». Sur le revers: *1 FRANK 1914*. Au centre et dans le bas, *EENDRACHT . MAAKT . MACHT*.

A l'origine cette médaille, à légende française ou flamande, était pourvue d'une épingle avec protection. Vous le verrez sur les documents qui vont suivre, il s'agit exactement d'un *insigne épinglette*.

Feuillet de propagande de la ligue pour l'incitation à l'adhésion de futurs membres (210 x 130 mm):

Venez le 15 Juin 1924

Ligue Nationale pour la Défense du Franc
Association sans but lucratif

A tous les Belges!

La Ligue vous adresse un pressant appel. — Beaucoup parmi vous ont un intérêt direct à joindre leur effort au sien. — Tous, vous en avez le Devoir et ne tarderez pas à en bénéficier. — Nous vous demandons de vous souvenir de la guerre, de nos morts et de vos sacrifices. — La guerre du Franc réclame aussi ses volontaires. — Ceux-ci ne risquent qu'un peu moins de bien-être. — Imitons nos grands voisins de France qui restreignent leurs dépenses et donnent, si possible, la préférence aux produits nationaux. — Nous contribuerons ainsi à faciliter la stabilisation de notre franc, qui, par paliers successifs, finira par reprendre sa valeur. — La spéculation ne pourra plus s'attaquer à la devise qu'un peuple tout entier appuiera de son action persévérante.

ADHÉREZ A LA LIGUE.
La Patrie souffre : venez-lui en aide.

ADHÉSION
A LA
**LIGUE NATIONALE POUR
LA DÉFENSE DU FRANC**
(Association sans but lucratif)

Chacun de vous doit, sans retard, adhérer à la Ligue.

Vous vous engagez, par cette adhésion :

- 1° A n'acheter, à l'avenir, que des produits belges sauf nécessité;
- 2° A réduire votre consommation et restreindre vos dépenses dans la mesure du possible;
- 3° A n'acheter des devises étrangères que pour des besoins industriels ou commerciaux.

Vous promettez de vous employer au recrutement de nouveaux adhérents.

Vous fixez votre cotisation annuelle à fr. (minimum 3 francs) que vous versez au compte chèque-postal N° 130.000 ou au trésorier de votre Comité local s'il est constitué. Le talon du chèque qui, par mesure d'économie, constituera votre bulletin d'adhésion, portera lisiblement votre nom et votre adresse. L'insigne de la Ligue, consistant en une reproduction de la médaille artistique créée par G. De Vreese, vous parviendra en guise d'accusé de réception.

N. B. — La Ligue n'effectue aucun encaissement.

Le versement à notre compte chèque-postal N° 130.000 ou au trésorier de votre Comité local s'il est constitué, ou encore l'envoi de la somme de 3 francs minimum à notre Secrétariat, 96, rue Ten Bosch, à Bruxelles, constitue les seuls modes de paiements.

POURQUOI...

nous avons fondé la
Ligue du Franc Belge

Le 11 mars dernier, à la Bourse de Bruxelles, la livre dépassa 134.
Un mois avant, elle était à 110. Depuis décembre, elle n'avait cessé de monter.
Le pays prit peur.
Sous un régime de cours forcé, la valeur de la monnaie repose sur la confiance.
Le monde n'avait-il plus foi en nous?
Les faits, cependant, étaient là, qui montraient les résultats d'un optimisme et fécond effort: les mines partout restaurées, les terres rendues à la culture, les usines reconstruites et en pleine activité, l'équilibre budgétaire rétabli malgré la carence allemande, la Belgique toute entière au travail, reprenant sa place sur le marché mondial.
D'où pouvait provenir cette défiance, assurément inattendue?
De notre circulation fiduciaire?
Elle n'est anormale que parce qu'elle n'est gonflée de la reprise des marks de l'occupation allemande, sans que nous ayons, de ce chef, été indemnisés d'aucune façon.
Elle va d'ailleurs diminuer rapidement dès les premiers paiements de l'Allemagne, que, cette fois, l'on peut raisonnablement escompter!
La Nation n'a-t-elle pas, d'autre part, vaillamment accepté les charges fiscales très lourdes que la situation financière du pays lui imposait?
Songe-t-elle à protester contre les impôts nouveaux qui sont annoncés?
Comment, dès lors, douter de son avenir et laisser avilir sa monnaie?
Un long passé de travail et de constante prospérité n'est-il pas la plus sûre des garanties?
L'inquiétude et les récriminations ne durèrent qu'un instant.
Le Belge est pratique.
Il se demande tout de suite s'il ne pourrait rien faire pour ramener la confiance à l'intérieur et à l'étranger.
A côté des pouvoirs publics et de son Institut d'émission, n'avait-il pas son rôle à jouer?
Et sur l'heure, il s'organisa pour aider à la défense du franc.
La Belgique est la terre classique des guildes et des ligues.
Très irrévéremment, on a dit que les Belges ne pensent qu'en bande.
La vérité est qu'individuellement ils pensent au contraire, avec une grande indépendance, mais qu'ils aiment à grouper leur action pour en augmenter l'efficacité. L'Union fait la Force. C'est leur devise et la règle de leur vie.
Le 12 mars, sous la forme d'une association sans but lucratif, investie de la personification civile, la Ligue du Franc était constituée à Bruxelles, sous le haut patronage

nage du Roi, avec le concours de personnalités les plus importantes, appartenant à toutes les opinions.

Quelques jours après, dans chacune de nos neuf provinces — sous la présidence d'honneur du Gouverneur et la présidence effective du Bourgmestre du chef-lieu — des comités se formaient, ouverts à tous sans distinction de partis et de classes, en vue de la pénétration de la Ligue dans la plus petite de nos communes.

Le 25 mars se tenait, à Bruxelles, dans la grande salle de la Madeleine, la première des séances publiques de la Ligue. Des milliers d'hommes et de femmes y assistèrent et acclamèrent les réconfortants discours du Premier Ministre et du Ministre des Affaires Étrangères.

Sur tous les points du pays, des réunions analogues s'organisent. L'appui des journaux est unanime. Le Président de l'Association de la Presse fait partie du Comité d'honneur de la Ligue.

Tous les moyens de propagande sont utilisés: tracts, affiches, téléphone sans fil et cinéma.

Une «Journée du Franc» est en préparation. Des souscriptions nombreuses assurent à la Ligue les ressources dont elle a besoin. Le mouvement est vraiment national.

Et son programme?

Il est tout entier dans ces mots: travail et économie; suppression des dépenses inutiles, qu'il s'agisse de produits indigènes ou importés; amélioration de notre balance commerciale.

La Ligue s'adresse aux consommateurs. Elle leur rappelle les multiples sacrifices de la période douloureuse de la guerre.

Hélas! Nous ne jouissons pas encore des bienfaits de la paix.

Il est trop tôt pour se laisser aller au plaisir! Trop tôt pour se donner le luxe du superflu!

Il faut vivre modestement. Les circonstances le veulent ainsi. En continuant à travailler avec une persévérance ardue, il faut renoncer à consommer sans discernement. Se restreindre pour économiser, afin de faire face aux charges de plus en plus lourdes qui pèsent sur nous.

D'une part, travailler pour produire et exporter; d'autre part, éviter ce qui n'est pas nécessaire, surtout quand nous l'importons, afin de réduire le déficit de notre balance commerciale et inflammer, par là, la tenue de notre franc. Créer, dans cet esprit, une opinion publique qui empêche les défaillances et les écarts, comme il y en avait avant l'occupation pour soutenir les énergies.

Montrer au monde que la Belgique n'a pas décliné et qu'elle reste digne de sa confiance.

L'impression produite dans le pays par la création de la Ligue a été profonde. Son action, on n'en peut douter, sera durable et efficace.

Vraiment, elle est née sous une bonne étoile.

Le 11 mars, la livre dépassait 134. Le 10 avril, au moment où j'écris ces lignes, elle est au-dessous de 85.

(Publié par la Revue Franco-Belge de Paris)

Michel LEVIE,
Président de la Ligue.

10039

Imp. Lucien Dujardin-Vivonnot, Bruxelles.

NB: Le document original, imprimé R/V, est plié en deux. La copie, ci-dessus, a été découpée pour une question de mise en page.

Retranscription du texte:

Feuillet 1: *Ligue Nationale pour la Défense du Franc – A.S.B.L.*

A tous les belges!

La Ligue vous adresse un pressant appel. – Beaucoup parmi vous ont un intérêt direct à joindre leur effort au sien. – Tous, vous en avez le Devoir et ne tarderez pas à en bénéficier. – Nous vous demandons de vous souvenir de la guerre, de nos morts et de vos sacrifices. – La guerre du Franc réclame aussi ses volontaires. – Ceux-ci ne risquent qu'un peu moins de bien-être. – Imitons nos grands voisins de France qui restreignent leurs dépenses et donnent, si possible, la préférence aux produits nationaux. – Nous contribuerons ainsi à faciliter la stabilisation de notre franc, qui, par paliers successifs, finira par reprendre sa valeur. – La spéculation ne pourra plus s'attaquer à la devise qu'un peuple tout entier appuiera de son action persévérante.

ADHEREZ A LA LIGUE.

La Patrie souffre: venez-lui en aide.

Feuillet 2: **ADHESION A LA LIGUE NATIONALE POUR LA DEFENSE DU FRANC (A.S.B.L.)**

Chacun de vous doit, sans retard, adhérer à la Ligue.

Vous vous engagez, par cette adhésion :

- 1. A n'acheter, à l'avenir, que des produits belges sauf nécessité ;*
- 2. A réduire votre consommation et restreindre vos dépenses dans la mesure du possible ;*
- 3. A n'acheter des devises étrangères que pour des besoins industriels ou commerciaux.*

Vous promettez de vous employer au recrutement de nouveaux adhérents.

Vous fixez votre cotisation annuelle à ..... Fr. (minimum 3 francs) que vous versez au compte chèque-postal N° 130.000 ou au trésorier de votre Comité local s'il est constitué. Le talon du chèque qui, par mesure d'économie, constituera votre bulletin d'adhésion, portera lisiblement votre nom et votre adresse.

L'insigne de la ligue, consistant en une reproduction de la médaille artistique créée par G. De Vreese, vous parviendra en guise d'accusé de réception.

N.B. La Ligue n'effectue aucun encaissement.

Le versement à notre compte chèque-postal N° 130.000 ou au trésorier de votre Comité local s'il est constitué, ou encore l'envoi de la somme de 3 francs minimum à notre Secrétariat, 96, rue Ten Bosch, à Bruxelles, constitue les seuls modes de paiements.

Feuillet 3: **POURQUOI...**

Nous avons fondé la Ligue du Franc Belge

Le 11 mars dernier, à la Bourse de Bruxelles, la livre dépassa 134!

Un mois avant, elle était à 110. Depuis décembre, elle n'avait cessé de monter.

Le pays prit peur.

Sous un régime de cours forcé, la valeur de la monnaie repose sur la confiance.

Le monde n'avait-il plus foi en nous?

Les faits, cependant, étaient là, qui montraient les résultats d'un opiniâtre et fécond effort : les mines partout restaurées, les terres rendues à la culture, les usines reconstituées et en pleine activité, l'équilibre budgétaire rétabli malgré la

carence allemande, la Belgique toute entière au travail, reprenant sa place sur le marché mondial.

D'où pouvait provenir cette défiance, assurément inattendue?

De notre circulation fiduciaire?

Elle n'est anormale que parce qu'elle s'est gonflée de la reprise des marks de l'occupation allemande, sans que nous ayons, de ce chef, été indemnisés d'aucune façon.

Elle va d'ailleurs diminuer rapidement dès les premiers paiements de l'Allemagne, que, cette fois, l'on peut raisonnablement escompter!

La Nation n'a-t-elle pas, d'autre part, vaillamment accepté les charges fiscales très lourdes que la situation financière du pays lui imposait?

Songe-t-elle à protester contre les impôts nouveaux qui sont annoncés?

Comment, dès lors, douter de son avenir et laisser avilir sa monnaie!

Un long passé de travail et de constante prospérité n'est-il pas la plus sûre des garanties?

L'inquiétude et les récriminations ne durèrent qu'un instant.

Le Belge est pratique.

Il se demande tout de suite s'il ne pourrait rien faire pour ramener la confiance à l'intérieur et à l'étranger.

A côté des pouvoirs publics et de son Institut d'émission, n'avait-il pas son rôle à jouer?

Et sur l'heure, il s'organisa pour aider à la défense du Franc.

La Belgique est la terre classique des guildes et des ligues.

Très irrévérencieusement, on a dit que les Belges ne pensent qu'en bande.

La vérité est qu'individuellement ils pensent au contraire, avec une grande indépendance, mais qu'ils aiment à grouper leur action pour en augmenter l'efficacité. L'Union fait la Force. C'est leur devise et la règle de leur vie.

Le 12 mars, sous la forme d'une association sans but lucratif, investie de la personnification civile, la Ligue du Franc était constituée à Bruxelles sous le haut patronage du Roi, ...

Feuillet 4: ... avec le concours de personnalités les plus importantes, appartenant à toutes les opinions.

Quelques jours après, dans chacune de nos neuf provinces – sous la présidence d'honneur du Gouvernement et la présidence effective du Bourgmestre du chef-lieu – des comités se formaient, ouverts à tous sans distinction de partis et de classes, en vue de la pénétration de la Ligue dans la plus petite de nos communes.

Le 25 mars se tenait, à Bruxelles, dans la grande salle de la Madeleine, la première des séances publiques de la Ligue. Des milliers d'hommes et de femmes y assistaient et acclamaient les réconfortants discours du Premier Ministre et du Ministre des Affaires Etrangères.

Sur tous les points du pays, des réunions analogues s'organisent. L'appui des journaux est unanime. Le Président de l'Association de la Presse fait partie du Comité d'honneur de la Ligue.

Tous les moyens de propagande sont utilisés : tracts, affiches, téléphones sans fil et cinéma.

Une « Journée du Franc » est en préparation. Des souscriptions nombreuses assurent à la Ligue les ressources dont elle a besoin. Le mouvement est vraiment national.

Et son programme ?

*Il est tout entier dans ces mots : **travail et économie** ; suppression des dépenses inutiles, qu'il s'agisse de produits indigènes ou importés ; amélioration de notre balance commerciale.*

La ligue s'adresse aux consommateurs. Elle leur rappelle les multiples sacrifices de la période douloureuse de la guerre.

Hélas! Nous ne jouissons pas encore de la paix.

Il est trop tôt pour se laisser aller au plaisir ! Trop tôt pour se donner le luxe du superflu!

Il faut vivre modestement. Les circonstances le veulent ainsi. En continuant à travailler avec une persévérante ardeur, il faut renoncer à consommer sans discernement.

Se restreindre pour économiser, afin de faire face aux charges de plus en plus lourdes qui pèsent sur nous.

D'une part, travailler pour produire et exporter ; d'autre part, éviter ce qui n'est pas nécessaire, surtout quand nous l'importons, afin de réduire le déficit de notre balance commerciale et influencer, par là, la tenue de notre franc. Créer, dans cet esprit, une opinion publique qui empêche les défaillances et les écarts, comme il y en avait une pendant l'occupation pour soutenir les énergies.

Montrer au monde que la Belgique n'a pas démérité et qu'elle reste digne de sa confiance.

L'impression produite dans le pays par la création de la Ligue a été profonde. Son action, on n'en peut douter, sera durable et efficace.

Vraiment, elle est née sous une bonne étoile.

Le 11 mars, la livre dépassait 134. Le 10 avril, au moment où j'écris ces lignes, elle est au-dessous de 85.

(Publié par la Revue Franco-Belge de Paris.)

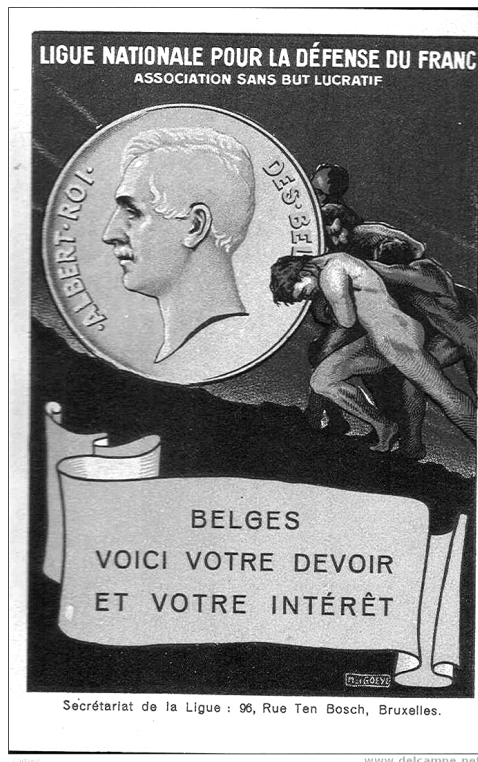
*Michel LEVIE,
Président de la Ligue.*

Imp. Louis Desmet – Verteneuil, Bruxelles.

Un autre insigne à épinglette existe également; le droit est identique aux deux précédents, tandis que le revers est complètement différent ; il ne comporte que la légende **TRAVAIL [ET] ECONOMIE**.

Cet insigne, tout comme le feuillet de propagande de la Ligue, existent probablement en flamand. (R et V d'un exemplaire incomplet ci-dessus).

Carte et affiche de la Ligue – 1924-25 (fortes réductions)

Sources et documents :

Michel Levie – *Ars Moriendi* - http://www.ars-moriendi.be/LEVIE_FR.HTM

Levie (Jean, S. J.). *Michel Levie (1851-1939) et le mouvement chrétien-social de son temps*

Gerin Paul - *Revue belge de philologie et d'histoire* - Année 1967 - Volume 45 - Numéro 45-1 - pp. 191-194

http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/rbph_0035-0818_1967_num_45_1_2674_t1_0191_0000_2

eBay.be – Insignes épinglettes originaux (complets) sur :

<http://www.benl.ebay.be/itm/NATIONALE-BOND-VERDEDIGING-DEN-FRANK-RARE-1924-1925-/310478003911>

Delcampe.be - Feuillet de propagande de la « Ligue Nationale pour la Défense du Franc », en français, sur :

<http://www.delcampe.be/page/item/id,125605629,var,Ligue-Nationale-pour-la-Defense-du-Franc-Belge-1924-formaat-21x13cm-4pag,language,F.html> (Ce feuillet doit, très probablement, avoir également été imprimé en flamand).

Le fouilleur.com – (Insigne incomplet de second type « TRAVAIL et ECONOMIE » rencontré sur le forum d'un site de détection) :

<http://www.lefouilleur.com/forum/medailledefense-du-franc-belge-entre-deux-guerresresolue-vt116352.html?start=0&postdays=0&postorder=asc&highlight>

MEDAILLES VOOR DE PROVINCIE LIMBURG

Didier Vanoverbeek

In het kader van de uitbouw van de naoorlogse medailleactiviteiten, werden op 19 april 1951 de gouverneurs van de 9 provincies uitgenodigd voor een bezoek aan de muntwerkplaatsen. Dit bezoek moest worden gezien als een public- relations actie, die vrij succesrijk was, aangezien achteraf een aantal provinciebesturen hun officiële medailles lieten slaan bij de Munt. Bij deze gelegenheid werd een herdenkingspenning aangeboden.

Deze medaille is een vergroot model van de voorzijde van het 100 frank - stuk, type Dynastie. De keerzijde draagt het gelegenheidsinschrift M.M. / LES GOUVERNEURS / DE PROVINCE / VISITENT LA MONNAIE ---- DE H.H. / PROVINCIEGOUVERNEURS / BEZOEKEN DE MUNT / 19 – 4 -1951. Joseph Debruyne graveerde de penning naar het originele muntstuk dat door Marcel Rau was ontworpen.

In dit artikel belichten we de medailles die voor de Provincie Limburg werden gerealiseerd.

1. Officiële Erkentelijkheidmedaille (1952)

In 1952 liet de Provincie Limburg bij de Munt een eremedaille slaan, die als aandenken of als blijk van hulde aan de leden van de Provincieraad en aan diverse personen en instellingen

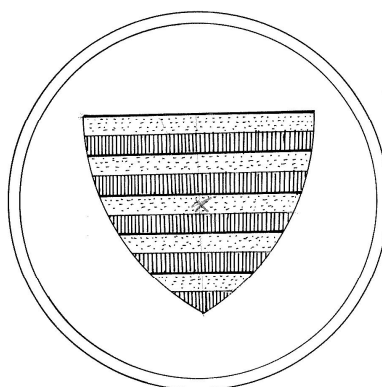
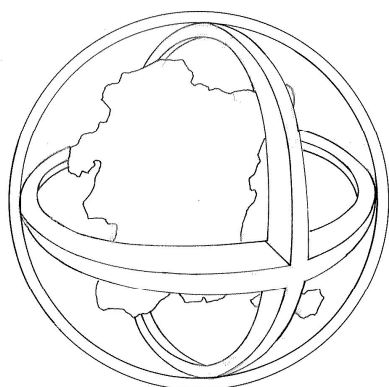
werd geschonken. De voorzijde van de medaille vertoont de afbeelding van 5 Limburgse kerktorens en een mijnlandschap; de keerzijde draagt het inschrift PROVINCIE LIMBURG boven een gekroond wapenschild van de Provincie Limburg en in het onderste gedeelte kon desgewenst een gelegenheidsinschrift worden geplaatst.

Na een eerste productie van 300 bronzen medailles werden in de loop der jaren vervolgens nog 80 medailles bijgeslagen. Na 1993 werd deze medaille niet meer in de Munt geslagen.

De medaille is het werk van **Raf Mailleux**; deze beeldhouwer - medailleur werd in 1916 geboren te Ciney maar week na de Tweede Wereldoorlog uit naar Genk. Hij is vooral bekend van kerkelijke monumenten (w.o het Congolo Memorial te Gentinnes) en als ontwerper - graveur van het in 1964 in omloop gebrachte stukje van 25 centiem. Raf Mailleux overleed in 1996.

Luc Vandamme & Didier Vanoverbeek, *Raf Mailleux, beeldhouwer en medailleur*, Hasselt, 2013, uitgave in kleur, 72 pagina's, 24€

2. Munt in Limburg (1981)

In het kader van de millenniumvieringen van het Prinsbisdom Luik, werd in 1981 een numismatische tentoonstelling gehouden te Sint -Truiden. Op deze door de Provinciale Dienst voor het Kunstpatrimonium georganiseerde tentoonstelling kon het publiek zelf een gelegenheidspenning slaan op een door de Munt geleverde handpers.

Luc Smeets tekende het ontwerp en de graveerwerken werden uitgevoerd in de Munt door Jean Van Den Spiegel. De Munt vervaardigde vervolgens de slaginstrumenten en leverde 500 tinnen en 50 zilveren plaatjes aan.

De penning draagt op de voorzijde de contouren van de provincie Limburg omgeven door twee cirkelringen en de keerzijde draagt het wapenschild van het Graafschap Loon, met daarboven het jaartal 1981 en onderaan, de tekst MUNT IN LIMBURG.

3. Tongeren 2000 (1988)

Op vraag van de Commissie voor Kunstambachten van de Provincie Limburg vervaardigde de Munt in 1988 een verkleinde weergave van het monument "Tongeren 2000". Het betrof een rechthoekige bronzen plakette met op de voorzijde een geabstraheerde voorstelling van twee torso's en een aantal gezichten en op de keerzijde het inschrift MONUMENT "TONGEREN 2000" / TONGEREN , ARLON, TOURNAI (B) / BAVAY, METZ (F) / KÖLN, TRIER (D) / MAASTRICHT, HEERLEN, NIJMEGEN (NL) / ROMA (I) / 1985 RAF VERJANS.

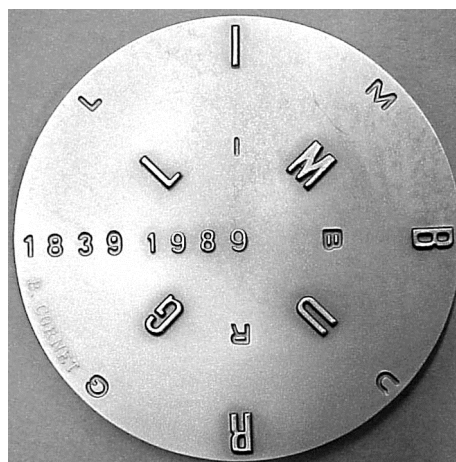
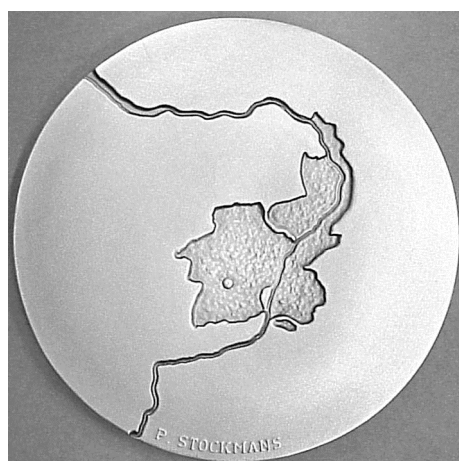

Raf Verjans (*Tongeren, 1935*) is de auteur van zowel het monument als van de plakette. De Munt vervaardigde 60 plakettes (waarvan 15 zonder tekst op de keerzijde) in 1988 en 10 plakettes in 1992.

4. Provinciale Sporttrofee (1989)

Ter gelegenheid van de viering van 150 jaar Limburg (en) was de Provincie Limburg van plan om een plakette uit te geven als beloning voor sportverdiensten. De Munt vervaardigde enkele proefexemplaren op basis van een ontwerp dat door de opdrachtgever was geleverd. De opgerande plakette (30 x 50 mm) draagt op de voorzijde twee gestileerde menselijke figuren die elkaar de hand geven en uit de letter M te voorschijn komen en onderaan, de tekst LIMBURG / PROVINCIES ZONDER GRENS.

5. De splitsing van Limburg (1989)

In 1989 herdachten de besturen van zowel de Belgische als de Nederlandse provincie Limburg het feit dat hun gemeenschappelijke grens 150 jaar geleden werd vastgelegd in het Verdrag van Londen. Beide provinciebesturen boden hun ambtenaren een dubbelmedaille aan, die tegelijk de verbondenheid, de breuk en de wens tot verdere samenwerking symboliseert.

De dubbelmedaille draagt op de ene zijde de gestileerde afbeelding van Belgisch en Nederlands Limburg, middendoor gesneden door de Maas, naar een ontwerp van de Belgische keramist Piet Stockmans

(*Leopoldsburg, 1940*), en op de andere zijde, een tekstcompositie met het woord LIMBURG en de data 1839 en 1989, naar een ontwerp van Bèr Cornet (*1937*), een grafisch ontwerper uit Venlo.

Er werden 2.400 bronzen en 13 zilveren exemplaren vervaardigd.

De medaille werd lichtjes gebogen geslagen, de wereld is immers rond.

6. Inwijding nieuw Provinciehuis (1992)

Deze medaille werd uitgegeven naar aanleiding van de inwijding van het nieuwe Provinciehuis aan de Universteitslaan te Hasselt. De voorzijde vertoont de gestileerde plattegrond van het nieuwe gebouw en de tekst PROVINCIEHUIS / . 4 . 6 . 92 . De keerzijde draagt een tekst in de vorm van tien concentrische cirkels met de namen van de gouverneur, de provincieraadsleden, de provinciegriffier en de leden van de Bestendige Deputatie.

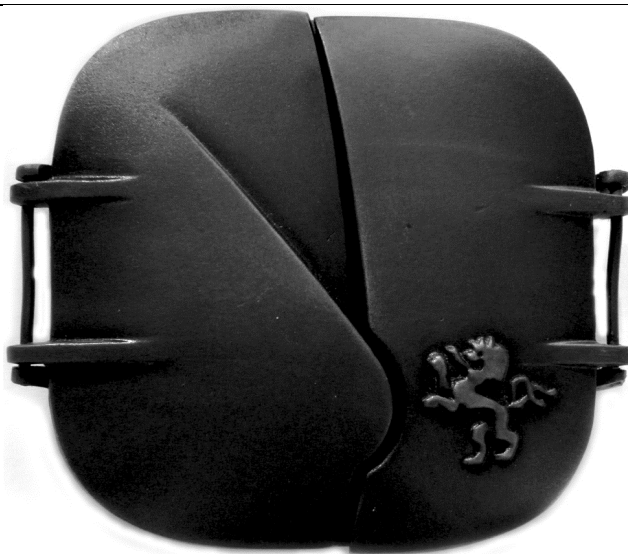

Van de bronzen medaille met een diameter van 91 mm werden 600 exemplaren geslagen; de medaille werd gerealiseerd door Urbain Mulkers (1945 -2002). De medaille werd verpakt in een luxedoosje en van een genummerd certificaat voorzien.

7. Ereplaket (1996)

Toen de voorraad van de eremedailles van Mailloux op was, liet het Limburgse provinciebestuur in 1996 een nieuwe ereplaket vervaardigen in de vorm van een openklapbare triptiek. Deze was het werk van Hedwig Pauwels, een bekende etser & exlibris ontwerper uit Hasselt (*Sint - Niklaas, 1934*). Het middenpaneel draagt een symbolische compositie met twee gezichten naar rechts en bovenaan rechts, bladeren. De twee scharnierende panelen beelden de toegangspoort van het Provinciehuis uit. De buitenzijde is blanco, met onderaan rechts, de afbeelding van een gekroonde leeuw. Deze ereplaket is een technische realisatie van de toenmalige fabricagechef, Jean Van Den Spiegel. Er werden 50 plaketten aangemaakt.

www.medailles-paulhuybrechts.be
Volledig vernieuwde website
 Munten – Medailles – Heraldiek
 Bas-reliëfs in gegoten brons – Aanverwante producten
 Van ontwerp tot eindproduct – 35 jaar ervaring
 Medailleconcepten – 1001 referenties
 Swertmolenstraat 3, 3020 Herent – Tel. 016 23 22 95
 E-mail: medailles@telenet.be

Koningin Astrid

PAUL HUYBRECHTS
Meestergraveur – Medailleur
 Duitse en Zwitserse kwaliteitsnormen – Rechtstreekse
 stempel-
 en matrijsgravures – Modelleerwerken in gips of was
 Techniek wordt aangepast aan de verwachtingen van de
 klant Geslagen en/of gegoten medailles volgens aantal,
 vorm of reliëf Restauratie van oude munten
www.medailles-paulhuybrechts.be – E-mail:
medailles@telenet.be
 Swertmolenstraat 3, 3020 Herent – Tel. 016 23 22 95 – Fax: 016
 2907 88

Dynastie en Cultureel Erfgoed

HOMMAGE A JOSEPH VINCENT

PRISONNIER DE GUERRE 1940-1945

Nicole Vincent

Né le 5 novembre 1907 à Verviers, mon grand-père paternel est le seul survivant de 16 enfants (il y avait des jumeaux et des triplés). Il a débuté sa carrière à 14 ans comme porteur de courrier à la Société Générale de Banque qu'il a quitté en tant que chef de bureau après plus de 45 ans de service. Il n'a pas pu savourer longtemps une retraite bien méritée, car il est décédé peu de temps après, des suites d'une grave et pénible maladie.

Il a fait son service militaire en tant que soldat du 31/03/1928 au 30/03/1929 au 3e Corps d'Intendance à Aix-La-Chapelle (photo n°1). Il a été nommé caporal sans changement d'unité à partir du 01/03/1934. Père de trois enfants, il a été occupé comme caporal milicien du 10/05/1940 au 02/06/1940 au 3e Corps d'Intendance, ensuite comme prisonnier de guerre en Allemagne (Stalag XIII A N° 64054) du 02/06/1940 au 08/05/1945 (photo n°2). C'est de là qu'il a, à maintes reprises, envoyé à sa famille des cartes postales autorisées par le système militaire allemand souvent censurées (photo n°3). En retour, vous trouverez à la photo n°4 un exemple de colis que ma grand-mère lui a fait parvenir durant sa détention. Pour la petite histoire, je sais que mon grand-père ne fumait pas. Dès lors, le tabac et le papier à cigarettes étaient chaque fois donnés à un autre prisonnier. Il a été rapatrié via le ministère des prisonniers, déportés et réfugiés du Ministère de la République Française.

C'est suite à ses services rendus pour la patrie qu'il a reçu le 15/03/1947 **la médaille commémorative de la guerre 1940-1945** (photo 5A). « Il a été créé une décoration dénommée « Médaille Commémorative de la guerre 1940-1945 » [pour attester des mérites des citoyens belges et étrangers qui ont appartenu à l'Armée, à la Résistance, etc, s'ils ont accompli des services effectifs entre le 10 mai 1940 et le 7 mai 1945 (y compris). Cette médaille] est en bronze patiné de 36,5 mm de diamètre, bordé à l'avant d'une couronne de feuille de laurier fruité, dont le champ comporte une grande lettre V, signifiant « Victoire », dans laquelle se trouve en relief une tête de léopard, de face et gueule ouverte. A l'exergue, de part et d'autre de la pointe du V, sur fond lisse, les millésimes : 1940 (à gauche) et 1945 (à droite).

Le revers est aussi bordé d'une couronne de feuille de laurier fruité, dont le champ comporte un ruban en cercle avec une inscription en creux: un petit losange/MEDAILLE COMMÉMORATIVE/un petit losange/HERINNERING MEDAILLE. Au centre de ce ruban, les millésimes en relief: 1940-1945, sommés d'un petit ruban horizontal comportant l'inscription en creux : DE LA GUERRE, et surmontant un même ruban avec l'inscription en creux : VAN DEN OORLOG. Le fond est lisse. La médaille est surmontée d'une bélière de forme évasée à la base et se terminant en pointe arrondie, dans laquelle passe l'anneau.

Le ruban a 36 mm de largeur à fond jaune - or, comportant à 2 mm de chaque bord, un liseré de 6 mm de largeur à trois bandes d'égale largeur, noir blanc noir. Le ruban est surchargé de eux sabres croisés en bronze, de 6 mm de longueur pour ceux qui ont participé à la campagne de mai 1940 »¹.

B. MÉDAILLE DU PRISONNIER DE GUERRE 1940-1945 :

« Cette décoration a été créée par l'arrêté du Régent du 20 octobre 1947, pour attester d'une manière apparente les mérites des militaires ex-prisonniers de guerre détenteurs de la carte prévue par l'article 4 de la Loi du 18 août 1947, réglant le statut des *Prisonniers de guerre*.

La médaille est en bronze patiné de 37 mm de diamètre, surmontée d'une couronne formée par un fil barbelé dans laquelle se trouve une croix pattée liserée et anglée de rais d'étoile. Au milieu, un glaive brisé dont le pommeau est pommeté avec à hauteur de la garde, de part et d'autre, les millésimes : 1940 (à gauche) 1945 (à droite).

Le revers comporte également un listel engrelé avec, dans le champ, une couronne formée d'une chaîne dans laquelle se trouve un mirador ayant pour fond un réseau de barbelés avec double montant. Dans le globe de la couronne passe la bélière. Le ruban est surchargé de 5 barrettes en bronze de 2 mm de hauteur et de la largeur du ruban ; une barrette étant attribuée pour 12 mois de captivité. Par l'Arrêté du Régent du premier octobre 1947, article 2, était créée une carte faisant foi de la qualité de prisonnier de guerre. Cette carte est de couleur verte et tiendra lieu de brevet pour la médaille. Elle est unilingue français ou néerlandais.² » (Photo n°5 B).

C. MÉDAILLE COMMÉMORATIVE DU RÈGNE DE SA MAJESTÉ ALBERT I :

La Médaille Commémorative du Règne de Sa Majesté Albert I a été créée par « l'Arrêté Royal du 17 février 1962, pour consacrer la reconnaissance du mérite individuel des militaires et des anciens militaires qui, entre le 18 décembre 1909 et le 18 février 1934, ont servi sous son règne et ont accompli de bons et loyaux services à l'armée.

La médaille est en bronze patiné de 32 mm de diamètre, portant à l'avant, en gros relief, le buste à l'effigie du « Roi Chevalier », de profil à gauche, dont la tête est casquée et laurée. Sur le tour l'inscription : ALBERTUS, surmontant le buste et REX, sous le buste. Derrière la nuque, les initiales du graveur : V.D. (Victor DEMANET).

Le revers représente, au centre, le monogramme du Roi : la lettre A surmontée d'une couronne royale stylisée, bordée à gauche d'une branche de feuilles de chêne et à droite une branche de feuilles de laurier, formant un ensemble soutenu par les millésimes : 1909-1934. A l'exergue, les initiales du graveur : V.D. (Victor DEMANET). La médaille est surmontée d'une bélière et [n'est pas décernée à titre posthume]. Le ruban a 37 mm de largeur, à fond jaune or (symbolisant la gloire du Roi Albert) avec au centre, une fine rayure verte intense, (qui rappelle les eaux de l'Yser) ».³

¹ André Charles Borné, *Distinctions honorifiques de la Belgique 1830-1985*, N. Servais -CREADIF, Bruxelles, 1985, pp.451-456.

² *Idem*, pp.465-466 et p. 468.

³ *Idem*, pp. 500-501.

D. MEDAILLE DU MILITAIRE, COMBATTANT DE LA GUERRE 1940-1945 : « La médaille du Militaire Combattant de la guerre 1940-1945, a été créée par l'Arrêté Royal du 19 décembre 1967, pour reconnaître le dévouement et consacrer les mérites particuliers, tant des militaires belges qui ont effectué des services au cours de différentes phases de la guerre 1940-1945, ainsi qu'aux militaires belges, étrangers et apatrides, qui ont appartenu aux Forces belges de Grande-Bretagne. Cette médaille n'est pas décernée à titre posthume. Elle est en bronze patiné de 37 mm carré composée en double face d'une large croix grecque soulignée d'un rebord, avec un cercle de 34 mm de diamètre apparaissant entre les branches de la croix. Dans le champ de l'avvers, sur un fond grenelé, un glaive antique en relief, pommeau vers le bas, entouré au centre des millésimes : 1940 1945. Dans le champ du revers, sur un fond grenelé, le lion Belgique en relief. La médaille est surmontée d'une bélière. Le ruban a 37 mm de largeur, à fond jaune chromé avec liserés vert émeraude suivi de deux rayures aux couleurs nationales belges. »⁴

E. MEDAILLE DECERNEE AUX PRISONNIERS DE GUERRE 14-18 ET 40-45 PAR LA FEDERATION NATIONALE DES ANCIENS PRISONNIERS DE GUERRE (F.N.A.P.G. -N.V.O.K.) :

à l'avvers, au centre un glaive brisé enrubanné à gauche par une branche de laurier et à droite par une de chêne. A l'exergue, de part et d'autre l'inscription FNAPG – NVOK, au pourtour une chaîne formée de maillons simples, le tout entouré d'une triple guirlande de feuilles d'olivier. Au revers, au centre en haut l'inscription LABOR VALOREM, en bas 1914-1918 1940-1945 avec au pourtour une simple chaîne. Le ruban est vert et est surchargé d'une palme sans monogramme conférée pour faits de guerre.

F. MEDAILLE COMMEMORATIVE :

Émise par l'administration communale de Petit-Rechain (lieu de résidence de mon grand-père) en remerciement pour services rendus à la patrie durant la période 1940-1945.

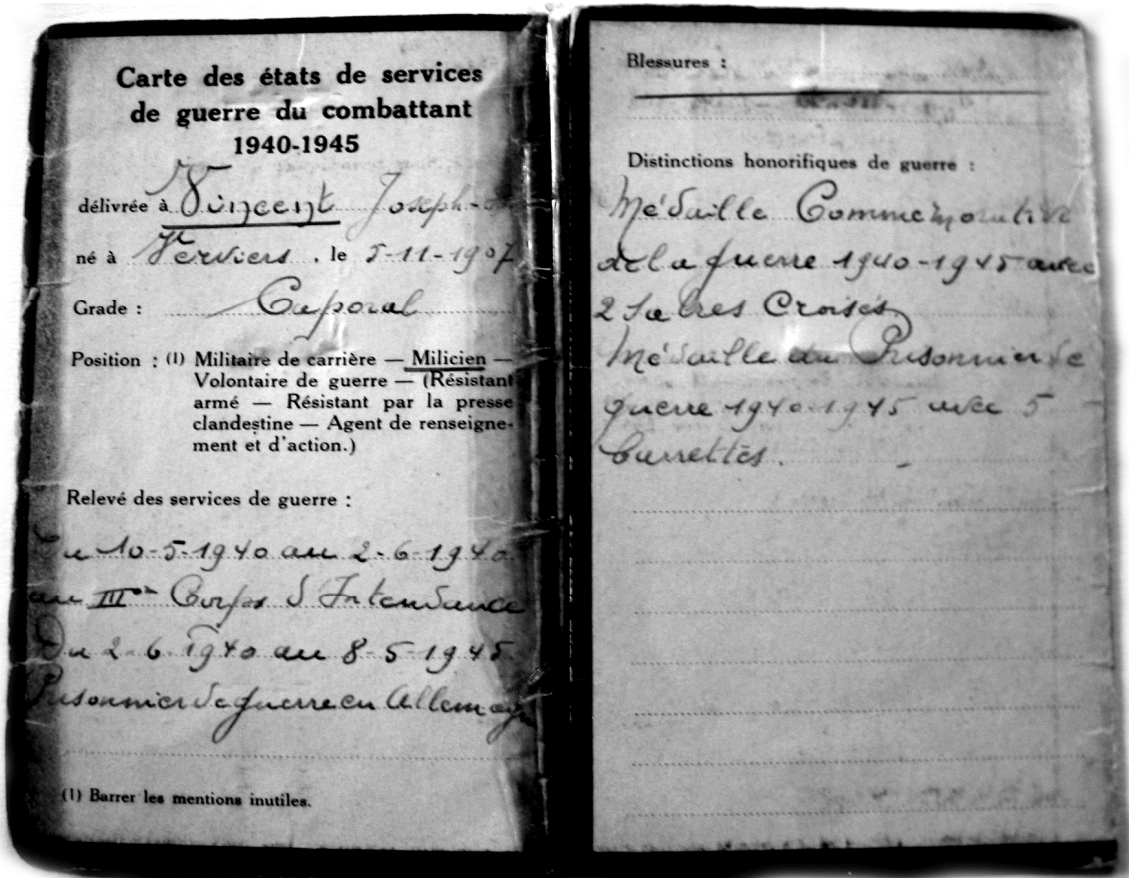
Durant la guerre et encore actuellement, il est possible de parrainer une tombe d'un soldat américain au cimetière d'Henri-Chapelle pour son entretien. Vous trouverez ci-après le document officiel qui a été remis à ma grand-mère. Par curiosité, je suis allée rechercher la sépulture du soldat qui figurait sur ledit document. Mais ni le numéro ni le nom ne correspondait aux informations que je possédais. Je me suis alors rendue au service d'informations et d'archives du cimetière où j'ai appris qu'effectivement ce soldat avait bien été enterré dans le cimetière provisoire, mais qu'il avait été rapatrié aux USA à la demande de sa famille des années plus tard.

Bibliographie :

- André Charles Borné, *Distinctions honorifiques de la Belgique 1830-1985*, N. Servais - CREADIF, Bruxelles, 1985.
- Documents personnels de Madame Nicole Vincent.

---

⁴ *Idem*, pp. 505-506.

Requie le 29 septembre

Kriegsgefangenenpost

Postkarte

An

Schreibt kurz und deutlich!
Lesen Sie die Anweisung Nr. 11.

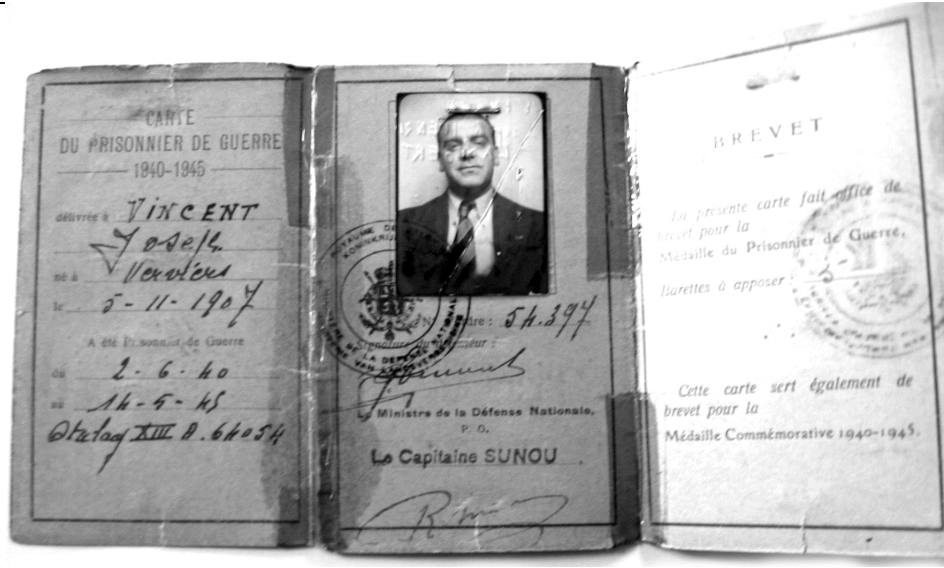
Madame Joseph Vincent - Peters

Gebührenfrei

Absender:	
Vor- und Zuname: <i>Vincent Joseph</i>	Empfangsort: <i>Petit Rechain</i>
Gefangenenummer: <i>64054</i>	Straße: <i>Rue des Prairies 6</i>
Lager-Bezeichnung: <i>Arbeits 1002</i> Stalag XIII A	Land: <i>Belgien (D. Trilogie)</i> Landesteil (Provinz usw.)
Deutschland (Aliemagne)	Geprüft D 35 <i>11</i>

Contenu de colis. 24-6-5-44

- 1 - Papier à cigarettes - 4 paquets carnets
- 2 - 50 grammes de tabac
- 3 - 2 paquets de cigarettes (de 10 chacun)
- 4 - 2 paquets de biscuits
- 5 - $\frac{1}{2}$ Kg de Dinant
- 6 - 1 boîte de pâte à tartiner (miel artificiel)
- 7 - 1 boîte de pâte à tartiner (Caca. moum)
- 8 - $\frac{1}{2}$ Kg de sucre
- 9 - $\frac{1}{2}$ Kg de Dinant

GEZOCHT**JOSEPH DANDELOOY**

Bij de samenstelling van de catalogus van de kunstmedailles van Geo Verbanck vond men verwijzingen naar medailles waarvan men toen geen medaille had teruggevonden. Bovenstaande medaille was daar een voorbeeld van. Deze medaille wordt gezocht door ons lid Robert Autrique, Max Temmermanlaan 34 te 2920 Kalmthout. ☎ 03/6665901 – autrique@glo.be

De medaille kunnen we als volgt beschrijven:

Vz. Naar links gekeerde buste, onderaan rechts gesigneerd Geo Verbanck 36.

Kz. LES MEMBRES / DE LA / CHAMBRE SYNDICALE / DE LA MALTERIE BELGE / A LEUR/ REGRETTE
PRESIDENT / JOS DANDELOOY / 1858 – 1936

Effen rand met inslag J.Fonson – brons, 48 x 60 mm, geslagen.

Limburgs Genootschap voor Munt- & Penningkunde

Ik ben op zoek naar een aantal penningen en medailles van het LGMP en Limburgse numismatiek. Dit mag in om het even welk metaal of legering zijn. De nummering is overgenomen uit de catalogi van de jaarboeken EGMP (1984, 1990, 2000, 2010, de lijsten met errata en aanvullingen):

- A 9 Algemene vergadering EGMP Hasselt, 1972, groot wapenschild. Ik zoek de penning zonder drukfout (breuklijn of stempelbarst)
- A 9a Algemene vergadering EGMP Hasselt, 1972, klein wapenschild
- B 9 Algemene vergadering EGMP Tongeren, 1990 (aanwezigheidspenning)
- B 10 Algemene vergadering EGMP Tongeren, 1990
- D 45 Nieuwjaarsset van het LGMP-EGMP, 1985 (vijf Belgische koningen)
- D 53 Speciale uitgifte Heusden-Zolder, 1985, (Koning Albert I)
- D 57 Internationale ruildag Heusden-Zolder, 1986
- D 60 75e ruildag van Numismatica Heusden-Zolder, 1986 (Stijn Streuvels)
- D 84 12e internationale ruildag Heusden-Zolder, 1991 (Koningin Elisabeth)
- D 99 Ruildagen van de afdeling Limburg, 1993 (Charles de Coster)
- D 110 Ledenpenning "voor het leven", 1994 (Peter Benoit)
- D 111 Ruildagen van de afdeling Limburg, 1994 (Antoon van Dijck)
- D 113 15e internationale ruildag Heusden-Zolder, 1994 (Koning Albert I en mijnwerkersgereedschap)
- D 150 Ledenpenning "voor het leven", 2001 (8-hoekig, tin, Marcel Rau voor de firma Electrobél)
- D 153 Ledenpenning "voor het leven", 2002 (Koningin Astrid en prins Albert als kind)
- D 160 Ledenpenning "voor het leven", 2003 (Paul Delvaux)

D 172	Ledenpenning "voor het leven", 2005 (Lodewijk de Vocht)
D 173	25 jaar lidmaatschap afdeling Limburg 2005-2009 (Asyrische ruiter)
D 179	Nationale ruildag afdeling Limburg, 2007 (Adrien de Gerlache)
D 180	Ledenpenning "voor het leven", 2007 (Emiel Joos, apotheker)
E 9	Kenteken van de afdeling Limburg, 1995, 20 mm

Peter Budai

lid Numismatica Leuven en Herentals - 0496/51.05.22 budaipeter@hotmail.com

MEDAILLE 400ste VERJARING SINT-MICHELSGILDE GENT

proefslagen

ONTWERP DOOR BENI DEBACKER

Atelier : Mauquoy Medal Company

Brons doormeter 70 mm

Prijs : 30 euro

Uitgifte 7 september 2013

Te bestellen op de website van de Sint-Michielsgilde : www.confrerie400jaar.be

OF VIA MAIL AAN HUGUETTE.TAYMANS@TELENET.BE

Levering (te vermelden op de mail): Ofwel op de beurs van de Promotie van de Medaille (21/9/2013)

Ofwel aan de persoon van uw keuze

PUBLICATION EN PREPARATION

CATALOGUE DE MEDAILLES AVEC PORTRAITS DE MEMBRES DE LA NOBLESSE BELGE DE 1830 A NOS JOURS

Avec l'appui du Bureau d'Iconographie de l'ANRB, ce catalogue bilingue est en cours de rédaction.

L'équipe de généalogistes, numismates et collectionneurs qui le rédigent souhaite que ce répertoire soit le plus complet possible.

Dans cette optique, 170 médailles ont déjà été analysées à partir de la belle collection de médailles du Bureau d'Iconographie, de collections privées et du Cabinet des Médailles de la Bibliothèque Royale à Bruxelles.

Un appel est lancé aux personnes qui possèdent ce type de médailles avec portraits et qui souhaitent qu'elles soient répertoriées dans ce catalogue (avec éventuellement la mention « collection privée ») de se manifester auprès de :

Baudouin de Theux

responsable du Bureau d'Iconographie ANRB

tél 081-582015 bdetheux@skynet.be

MEDAILLE, DRAGER VAN EEN WENS.

Stautemas Gabriël

Naast de wensmedaille specifiek gebruikt in de periode van de jaarwisseling bestaat ook een soort wensmedailles voor meerdere en andere gelegenheden.

MONNAIE DE PARIS
11, quai de Conti, Paris (VI) — 326-52-04

MÉDAILLE DE VŒUX 1966

Seconde d'une série que la Monnaie de Paris crée progressivement, cette médaille de vœux a été gravée en taille directe, par Raymond Corbin.

Sur la face : les signes du Zodiaque. Au revers : quatre couples symbolisant les saisons, avec une légende : "Bonheur et Joie en toute Saison".

Son module est un des plus grands qui soient pour une pièce frappée : 100 mm. Elle est vendue en bronze doré au balancier, au prix de **33 F**, et en argent au prix de **300 F**.

Éléphants — La force n'est pas ennemie de la tendresse, par **PROST**

Paix sur la terre, par **Raymond JOLY**

Qu'innocentes sonnent les luttes, par **Jacques MARTIN**

OFFREZ
DES JETONS DE VŒUX POUR NOËL ET LE NOUVEL AN

Argent : **19 F** — avec anneau : **21 F**
Bronze doré : **8 F** — avec anneau : **9 F**

Ils portent au revers l'inscription : "Vœux les plus vifs".

La collection comprend plus de 150 sujets, sérieux ou légers, œuvres des meilleurs Médailleurs contemporains ou de Graveurs du XVIIIe siècle.

En vente à **L'HOTEL DES MONNAIES**, 11, quai de Conti (VIe)
26, rue La Boétie (VIIIe)
33, boulevard Haussmann (IXe)

L'esprit du XVIIIe siècle / De geest van de XVIII^{de} eeuw.

In 1963 door de M.d.P.⁵ met originele 18de eeuwse jeton stempels uit het Musée Monétaire in verguld brons geslagen, 100 mm. diameter.

Voorzijde: Zes jetons, die de Liefde en Trouw bezingen, omringen een centraal geplaatste zon met daarrond de tekst: 'J'éclaire et je féconde'(ik verlicht en bevrucht).

- Qui que tu sois voici ton maître. Il l'est le fût ou le droit être. (Wie je ook bent hier uw meester. Hij is het houvast of zou het moeten zijn).
- La mort même ne l'en a pas séparé. (Zelfs de dood heeft hen niet gescheiden).
- La fidélité arrose les lis. (De trouw begiet de lelies).
- Elle plait mais elle pique. (Zij behaagt maar zij steekt).
- Craigner d'un vein plaisir les trompeuses amorces. (Vrezen met ijdel vermaak de bedrieglijke lokmiddelen).
- Ma constance fera mon bonheur. (Mijn volharding zal mijn geluk zijn).

Keerzijde: Rond een centraal geplaatst motief, bestaande uit een hoorn des overvloed, staan vier jetons met als thema 'De Toekomst' en vier maal de wens 'Meilleurs vœux'. Tussen deze decoratieve elementen in is in een zeer klein lettertype een tekst gegraveerd die de omstandigheden nauwkeurig aangeeft waarin deze medaille, van uitzonderlijke kwaliteit, werd uitgegeven (te vergelijken met de colofon in de bibliofilie).

- Plus le tour est bizarre et plus elle est contente. (Hoe grilliger de weg hoe liever).
- Il renaît de ses cendres. (Hij verrijst uit zijn as).
- Heureux qui peut deviner. (Gelukkig wie kan gissen).
- La prudence doit me guider. (De voorzichtigheid moet me leiden).

Rand: hoorn des overvloed⁶ – BRONZE.

⁵ Monnaie de Paris, het voornaamste muntatelier van Frankrijk.

⁶ Merkteken gebruikt door de graveurs van de Monnaie de Paris.

Mes vœux vont vers vous / Mijn wensen komen naar U toe.

In 1966 door de M.d.P. geslagen in brons florentin met stempels van de bestaande jetons, Ø 100 mm.

Voorzijde: Rechts op de medaille zit een vrouw, allegorie voor de Wetenschap, die met haar rechter hand naar een zeppelin in de lucht wijst. Aan haar voeten twee jetons uit de XIX^{de} eeuw waarop twee locomotieven voorgesteld worden. Deze contrasteren met de links afgebeelde jetons waarop twee diligences worden getoond. In het veld de tekst: 'Dans l'espace, sur l'eau comme sur terre ... Mes vœux vont vers vous.' (In de ruimte, op het water als op het land ... Mijn wensen komen naar U toe).

Keerzijde: Toont vier jetons waarop boten en vuurtorens worden afgebeeld. Daartussen in close-up twee lantaarns uit een vuurtoren. Langs de rand: 'Mes Vœux vont vers vous' (Mijn wensen komen naar u toe). In het veld 'Tous les éléments de cette médaille, réalisés par l'atelier de gravure de la Monnaie de Paris, sont empruntés à des médailles et jetons du XIXe siècle' (Al de elementen op deze medaille, gerealiseerd door het atelier van de Munt te Parijs, zijn ontleend aan medailles en jetons uit de XIX^{de} eeuw).

Rand: 1970 – hoorn des overvloed – BR FLOR.

Que toutes vos heures soient fleuris / Dat al uw uren bloemrijk wezen

Voorzijde: Op een tapijt van verschillende soorten bloemen, elk met hun symbolische taal waarmee zij de meest edele gevoelens en de meest delicate gedachten vertolken, staat in legende en in het veld: 'Que toutes vos / heures / soient fleuris' (Dat al uw uren bloemrijk wezen).

Keerzijde: Gestileerde bladeren vormen een kroon rond het middenveld waar plaats voorzien is voor een inscriptie. Handteken midden links langs de rand en naast een klimopblad.

Rand: 1980 – hoorn des overvloed – BR FLOR.

In 1970 door de M.d.P. met een door Boris Berstein⁷ gesneden stempel in brons florentin geslagen, 90 mm. diameter.

Vœux du Bestiaire et de l'Herbier / Wensen uit het Dieren- en Plantenrijk

In 1973 door de M.d.P. met een door Despierre Jacques⁸ gesneden stempel in verguld brons geslagen, 100 mm. diameter.

Voorzijde: De in spiraal geplaatste dierenafbeeldingen staan elk symbool voor een wens. De spiraal begint met een nautiluschelp en de tekst: 'Que cette bestiaire vous procure' (Dat u deze dierenverzameling verwerft). Vervolgens komen de bij (activiteit), een lieveheersbeestje (geluk), de krekel (vreugde), de dolfijn (wijsheid), het zeepaardje (gezondheid), de stier (kracht) en twee duiven (tederheid).

⁷ Boris Berstein 1907-1978

⁸ Despierre Jacques 1912 - 1995

Keerzijde: In een zelfde spiraalvorm komen afbeeldingen van planten voor die symbolisch verwijzen naar de wensen. De spiraal begint met een klavertje en de tekst: 'Et que cet herbier vous apporte' (En dat u deze plantenverzameling verwerft). Vervolgens komt de olijftak (vrede), het knoflook (geluk), de tarwe (vruchtbaarheid), een roos (liefde), een palmtak (glorie), de eik (kracht) en de wijnstok (vreugde). Langs de rand bovenaan links boven 'paix' het handteken.

Rand: 1973 – hoorn des overvloed – BRONZE.

Vœux ecologiques / Ecologische wensen

In 1977 door de M.d.P. met een door Ponce Daniël⁹ gesneden stempel in verguld brons florentin geslagen, 100 mm. diameter.

Voorzijde: Onder de zeespiegel leven fauna en flora in perfecte harmonie. In twee lijnen: 'Pour une vie harmonieuse, pour une nature respectée' (Voor een harmonieus leven, voor een gerespecteerde natuur).

Keerzijde: Badend in de zonneschijn en beschermt in een weelderige plantaardige vegetatie zijn enkele dieren afgebeeld: eekhoorn, vogels en vlinders. In legende: 'Vœux les plus vifs' (Hartelijke wensen).

Rand: 1977 – hoorn des overvloed – BR FLOR.

Vœux en majeur / Wensen in het groot

Voorzijde: De compositie is geïnspireerd door de bewegingen van een strijkstok. In het midden van het veld is op een met muzieknoden bestrooide notenbalk te lezen: 'Toute la gamme de mes vœux' (Gans de scala van mijn wensen). Rechts onderaan tussen de rand en de solseutel het handteken.

⁹ Ponce Daniël: 1933 -

In 1982 door de M.d.P. met een door Jacki Mauviel¹⁰ gesneden stempel in verguld brons florentin geslagen, 100 mm. diameter.

Keerzijde: Op een bed van notenbalken zien we een klarinet, een waldhoorn, een contrabas, een basviool en een pianoklavier. Daarboven de inscriptie: 'Pour une cantate de la joie et la symphonie du bonheur' (Voor een lied van vreugde en een symfonie van geluk).

Rand: 1991 – hoorn des overvloed – BR FLOR.

Le cheval du bonheur / Het paard van geluk

In 1982 door de M.d.P. na reductie van het door Tison-Michel Odette¹¹ geboetseerd model in brons florentin geslagen, 100 mm. diameter.

¹⁰ Jacki Mauviel: 1935-

¹¹ Tison-Michel Odette (1904-...)

Voorzijde: Om een steigerend paard is een wimpel gewikkeld. In legende: 'Beau cheval emporte mes vœux de bonheur et de joie' (Mooi paard draag mijn wensen van geluk en blijdschap uit). Onder de rechter voorpoot van het paard het handteken van de kunstenaars.

Keerzijde: In het veld een compositie van drie ineengestremgelde galopperende paarden. In legende de vervollediging van de wens uit de voorzijde: 'Vers ceux dont l'amitié illumine le monde' (Naar hen wiens vriendschap de wereld verlicht).

Rand: Hoorn des overvloeds – BR FLOR.

Au cœur de la nature / Naar het hart van de natuur

In 1982 door de M.d.P. met een door Georges Lay¹² gesneden stempel in verguld brons florentin geslagen, 100 mm. diameter.

Voorzijde: In een symbolisch bos lopen twee kinderen naar hun ouders toe. Die zitten samen in de kruin van de grootste boom. In legende: 'Pour que nous puissions toujours vivre avec la nature, pour que nous en éprouvions toujours le besoin, formons des vœux' (Omdat we steeds met de natuur zouden kunnen leven, omdat we steeds de noodzaak ervan zouden ondervinden, laat ons wensen formuleren). Rechts tussen het kind en de basis van de boom het handteken.

Keerzijde: In een landschap met waterpartijen en bergen, onder een stralende zon tussen wolken, omkaderen twee bloeiende takken; 'Au cœur de la nature' (Naar het hart van de natuur).

Rand: 1982 – Hoorn des overvloeds – BR FLOR.

¹² Georges Lay (1907-...)

Pour que l'homme soit maître de ses inventions / Dat de mens meester blijve over zijn uitvindingen.

In 1985 door de M.d.P. met een door Raymond Delamarre¹³ gesneden stempel in brons florentin geslagen, 100 mm. diameter.

Voorzijde: Een man staat in het centrum van een verzameling toestellen die de onmetelijke mogelijkheden suggereren welke door de moderne techniek worden aangeboden en geïnspireerd zijn door vooruitstrevende wetenschappelijke ontdekkingen. In legende: 'Que l'homme ne soit pas la victime des forces qu'il a déchainées' (Dat de mens niet het slachoffer wordt van de krachten die hij heeft ontketend). Onderaan langs de rand het handteken.

Keerzijde: Links boven de geketende Prometheus verscheurd door een arend als straf voor het brengen van het vuur naar de mensheid: de belofte voor alle toekomstige realisaties. Rechts ervan een citaat uit een toneelstuk van Aischylos. 'Je leur ai fait présent du feu et par lui ils apprendront des arts sans nombre / Eschyle' (Ik heb hen het vuur gegeven en daardoor zullen zij ontelbare kunsten leren / Eschulos). Rechts onder een lier en rozen. Links ervan: 'Mais n'oublions pas les fleurs, la musique, l'amour' (Maar vergeten we niet de bloemen, de muziek, de liefde).

Rand: 1985 – Hoorn des overvloeds – BR FLOR.

Pour tous les enfants du monde / Voor al de kinderen van de wereld

Voorzijde: Twee kinderen, een jongen en een meisje, lopen op een wereldbol naar elkaar toe en nemen elkaar bij de hand. Langs de rand: 'Que tous les enfants du monde soient au premier rang de vos vœux' (Dat alle kinderen van de wereld bij voorkeur in uw wensen opgenomen worden).

¹³ Raymond Delamarre (1890-1986)

Keerzijde: Een vredesduif met een olijftak in de bek vliegt over een hoorn des overvloed waaruit koren en fruit puilt. Links onderaan het handteken.

In 1984 door de M.d.P. na reductie van het door André Deluol¹⁴ geboetseerd model in brons florentin geslagen, 100 mm. diameter.

Rand: 1984 – hoorn des overvloed – BR FLOR.

**Int. Numismatique Cie
DESALDELER – CREMERS
VERKOOP – AANKOOP**

Antieke munten – Beleggingsmunten – Zilver Goud –
Eretekens – Medailles – Bankbiljetten Oude aandelen –
Heraldiek – Sigillografie Boeken en numismatische
benodigdheden
Op afspraak

RUE DES ECOLES 23 – 5670 VIERVES Tel. & Fax : 060 / 39.92.38

WILLEM VAN ALSENOY

Oudaan 6, 2000 ANTWERPEN

Tel. & Fax 03 / 232.14.29

GSM 0495 / 51.10.16

E-mail : willem@vanalsenoy.com

Website : <http://www.vanalsenoy.com>

AAN- EN VERKOOP VAN MUNTEN
REGELMATIG OPENBARE VEILINGEN
GROTE KEUZE IN BOEKEN EN BENODIGDHEDEN

¹⁴ André Deluol (Valence 1909- ...)

Carla Klein

beeldhouwster – medailleur

Mesdagstraat 49 hs
1073 HK Amsterdam, Nederland

Tel: 020-6767026
carlaklein@upcmail.nl
www.bronzen-beelden-carlaklein.nl

HIER KON UW RECLAME GESTAAN HEBBEN FAITE ICI VOTRE PUBLICITÉ

Een volledig blad din A4 / Une page din A4 → 100€/per jaar/par année

Een half blad / Une demi page din A4 → 55€/per jaar/par année

Een 1/3 blad / 1/3 page din A4 → 40 €/per jaar/par année

Een 1/4 blad / 1/4 page din A4 → 35 €/per jaar/par année

andrepoels@scarlet.be

Numis.be

Maximiliaan Emmanuel van Beieren, Daalder 1713,
Namen

Opbrengst: € 6240

Nieuw veilinghuis, gevestigd in Leuven!
Nooit geziene voorwaarden!

0% Commissie
voor verkoper*

Publieke veiling 24 November 2012
Inzenden mogelijk tot 14 September 2012

Eeckhout Joselito
Naamsesteenweg 116
3001 Heverlee (Leuven)

0486/868942 - www.Numis.be -
info@numis.be

* Voor loten met opbrengst boven € 250. Voor loten onder € 250,
contacteer ons. Nooit kosten bij niet-verkoop.

	<p>Fernand Vanderplancke Sculptor & Medallist</p> <p>Studio: Emiel Verhaerenlaan 11 8670 Oostduinkerke</p> <p>Tel. & Fax. 058/234179</p> <p>Email: Fernand.vanderplancke@skynet.be</p> <p>Website: www.vanderplancke.com</p>
--	---

	<p>Numismatische Publicaties Luc Vandamme www.medailles-penningen.be Jouvenel, vader en zoon – 49€ Adolphe Michaux, kunstenaar of ambachtsman – 29€ August Jacobs, sculpteur & médailleur – 10€ Charles Van der Stappen, van marmer naar brons – 17€ Alfons Mauquoy, aanvullingen – 17€ Raf Mailleux, beeldhouwer en medailleur – 24€ Marit Hartman, een monument kan zo groot zijn als een pink – 25€</p> <p>Bestellen: luc.vandamme@pandora.be ☎ 0478 265202</p>
--	---

	<p>Fleur De Coin</p> <p><i>Lea Vandenbruwaene</i> <i>Lic. Kunstgeschiedenis</i></p> <p>Burgstraat 139 B-9000 Gent</p> <p>tel. 0032 (0)9 233 31 38 fax 0032 (0)9 225 93 97 gsm 0032 (0)477550213</p> <p>info@fleurdecoin.be www.fleurdecoin.be</p>	
--	---	--

Jean ELSÉN & ses Fils n.v.

ONZE EXPERTEN SCHATTEN GRATIS UW VERZAMELING EN BETERE
MUNTEN DIE WORDEN INGELEVERD VOOR ONZE VEILINGEN.
DE CATALOGUS WORDT IN HEEL DE WERELD VERSTUURD.
OP ONVERKOCHTE LOTEN ZIJN ER GEEN KOSTEN.

VEILING 119 **7 DECEMBER 2013**

**Kelten, Grieken, Romeinen,
Byzantijnse en Oosterse munten.
Middeleeuwse en moderne munten.
Penningen en jetons.**

Jean ELSÉN & ses Fils n.v.
Tervurenlaan 65
B-1040 Brussel

Tel : +32-2-734.63.56
Fax : +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu

FORGES DE LA PROVIDENCE¹⁵**Luc Vandamme**

Meer als 150 jaar geleden werd langs de weg van Bergen naar Marchienne-au-Pont de *Forges de la Providence* (letterlijk vertaald: *Smederijen van de Voorzienigheid*) opgericht. De eigenaar, Ferdinand Puissant d'Agrimont, stierf echter vrij snel. De weduwe, die twee jaar later stierf, haalde een Engelse technicus, Thomas Bonehill, in het bedrijf die onmiddellijk startte met de modernisering van de fabriek. Door de slechte ligging bleef de bevoorrading met erts en brandstof een probleem. Dus werd er een andere plaats gezocht en gevonden nl. in een klein plaatsje, Marchienne (toen 850 inwoners) in het gehucht Providence.

Van toen af aan kwam er een gestage uitbreiding. In 1843 werd een staalfabriek gekocht in Hautmont (Frankrijk), in 1862 in Rahon (Fr) en in 1897 in Marioupol (Rusland). Na de Eerste Wereldoorlog had men echter vier jaar nodig om her op te starten. Vanaf 1960 kwam de neergang van de Waalse staalindustrie en in 1966 kwam er een fusie met Cockerill-Ougrée.

In de oude gebouwen is nu een museum gevestigd, het gebouw werd ter beschikking gesteld door Cockerill-Sambre.

In 1938 werd door het bedrijf opdracht gegeven aan Godefroid Devreese om een medaille te ontwerpen. De aanleiding was het feit dat 100 jaar eerder een nieuwe naamloze vennootschap werd opgericht met de naam *Des Laminoirs, Forges, Fonderie et Usines de la Providence* door Edmond Puissant d'Agrimont, zijn broer Jules en Thomas Bonehill. De goedkeuringsakte werd getekend op 11 juni 1838 door koning Leopold I.

Vz. –

- Op de voorgrond staat het standbeeld van de patrones van het bedrijf.
- In de achtergrond zien we een industriepark waar de gebouwen van het bedrijf duidelijk staan op afgebeeld.
- Getekend rechts onderaan langs de rand: G. DEVREESE

¹⁵ Musea van Charleroi, onder leiding van Jean-Marie Duvosquel en Valentin Vermeersch, een uitgave van Gemeentekrediet 1989 uit de reeks Musea Nostra. (D/4907/1989/18) – Fotografie verzorgd door Hugo Maertens

Kz. LA PROVIDENCE (bovenaan langs de rand) / 1838 – 1938 (onderaan langs de rand)
De dubbele rand opgevuld met langs elke zijde een palmtak. In het midden van de dubbele cirkel het *Oog van de Rede*.
1938, Fonson, 70mm, brons, verzilverd.

Willenz¹⁶ vermeldde deze medaille onder het nr. 401. Hij beschreef het symbool op de keerzijde als een vrijmetselaarssymbool, het alziend oog van de Almachtige Architect die alles dirigeerde. Dit oog was echter het *Oog van de Rede*, het symbool van de oude "Forges de la Providence". Dit stralende oog in een driehoek, dat ook op het document van de Verklaring van de Rechten van de Mens van 1789¹⁷ prijkte, was aangebracht op alle gebouwen en voorwerpen die eigendom waren van de onderneming.

DEZE STEEN STAAT MOMENTEEL IN DE INKOMSTHAL VAN HET MUSEUM
en is afkomstig van het fronton van het afgebroken kantoorgebouw.

Dus helemaal geen vrijmetselaarssymbool!?

De patrones van het bedrijf was dus *La Providence*, de Voorzienigheid. Deze verpersoonlijking kwamen we reeds tegen ten tijde van de Romeinen. Bij hen werd zij steeds afgebeeld als een rechtstaande vrouw, die meestal een staf en een tak vasthield. Af en toe hield zij ook een wereldbol in haar hand.

Op deze follis van Diocletianus, geslagen in +/- 307 na Christus in Trier, zien we haar staand tegenover een andere vrouw, de verpersoonlijking van de rust. De tekst op de keerzijde luidt: PROVIDENTIA DEODORUM QUIES AVGG.

¹⁶ Albert Willenz, *Le Médailleur Godefroid Devreese*, 1986.

¹⁷ Nicole Vincent, *Aperçu de la Franc-Maçonnerie à travers la numismatique*, in het Jaarboek 2009 van het Europees Genootschap voor Munt- & Penningkunde vzw, Koninklijke vereniging, p. 229/237

Providentia Deodorum betekent zoveel als goddelijke voorzienigheid. Hier is zij dus geen verpersoonlijking meer maar kreeg zij een goddelijke betiteling. Het Latijnse woord *providentia* betekent eigenlijk: de voortdurende werking van het Opperwezen op het geschapene, door onderhouding en bestiering...

Dus toch een vrijmetselaarssymbool??

Voor de volledigheid geven we hier ook nog de beschrijving van de voorzijde van de follis:
DN DIOCLETIA NOB BEATISSIMO SEN AVG

We zien keizer Diocletianus, buste naar rechts en met keizerlijke mantel. Hij houdt een tak en een mappa vast. De betiteling SEN AVG is de afkorting van Senior Augustus, de munt werd geslagen na zijn aftreden.

En het Alziend Oog kwam terug...

In 1988 werd door de Koninklijke Munt een medaille geslagen voor het "Musée de l'Industrie". Aanleiding was het 10-jarig bestaan van dit museum dat toen gevestigd was in de oude gebouwen van de Forges de Providence te Marchienne maar dat nu gevestigd is op de site van de steenkoolmijn Bois du Cazier. Merkwaardig genoeg komt het Alziend Oog ook hier terug.

Vz. FORGES DE LA PROVIDENCE (bovenaan langs de rand) / 1838 (onderaan)
Het *Oog van de Rede*, het symbool van de oude "Forges de la Providence".

Kz. 1988 – 1998 (bovenaan langs de rand) / MARCHIENNE-AU-PONT (onderaan)
We zien een moderne evocatie van de fabriek met de woorden:
MUSÉE / DE / L'INDUSTRIE (in het veld)

1998, Koninklijke Munt, 70 mm, gepatineerd brons, dikte 4 mm.

Er werden 107 gepatineerde medailles met een diameter van 70 mm geslagen naar een ontwerp van de opdrachtgever. De graveerwerken werden uitgevoerd door Luc Luycx.

De tussentijdse vergadering van FIDEM vond plaats van 13 tot 15 september 2013 te Sofia, ter voorbereiding van het congres van september 2014.

Richtlijnen i.v.m. de toezending van medailles, de inschrijvingsformulieren en alle mogelijke informatie voor geïnteresseerde deelnemers zijn beschikbaar op de site: www.fidem-medals.org

Onze deelnemende Belgische kunstenaars worden vriendelijk verzocht hun persoonlijke ficheen 1 formulier per medaille zelf in te vullen, bij voorkeur via internet. De geselecteerde werken worden rond half december bekend gemaakt. Tot zolang kunnen nog werken worden ingestuurd.

België mag dezelfde quota insturen als in 2012, nl. 33 zijden met een maximale grootte van 15 cm. Medailles groter dan 10 cm tellen voor twee.

Tijdens de tussentijdse bestuursvergadering te Sofia werd ook de kandidatuur van België goedgekeurd om het XXXIVe Internationaal FIDEM congres in ons land te organiseren. De 3e week van september 2016 werd hiervoor reeds vastgelegd. Het congres zal plaatsvinden te Leuven met de medewerking van de KUL. De centrale ligging van Leuven geeft de mogelijkheid om uitstappen te voorzien naar de drie landsdelen.

Paul Huybrechts
Lid van het EC van FIDEM
Afgevaardigde voor België

La réunion intermédiaire de FIDEM se trouvait à Sofia entre le 13 et 15 septembre 2013. Ceci en vue de la préparation du congrès du mois de septembre 2014. Les directives au sujet de l'envoi de médailles, les formulaires d'inscription et toutes informations pour les participants qui seraient éventuellement intéressés sont disponibles au site: www.fidem-medals.org

Nos artistes Belges participant à l'exposition sont priés de remplir leur fiche personnelle ainsi qu'un formulaire par médaille, de préférence par internet. Les oeuvres seront sélectionnées vers la mi-décembre. Entretemps, chaque artiste médailleur Belge est dans la possibilité d'envoyer des oeuvres.

Le quota pour la Belgique est le même qu'en 2012, c'est à dire 33 faces avec un diamètre maximum de 15 cm. Les médailles atteignant plus de 10 cm comptent pour deux faces.

Le bureau de la FIDEM accepte la candidature de la Belgique pour l'organisation du XXXIV Congrès International FIDEM dans notre pays. J'ai déjà réservé la troisième semaine du mois de septembre 2016. Le congrès se tiendra à Louvain avec la collaboration de l' UCL. La situation centrale de Louvain donnera la possibilité de visiter les 3 régions de notre pays.

Paul Huybrechts
Membre du conseil exécutif de FIDEM
Délégué pour la Belgique

★ *Koningsmedailles* ★

Zondag 21 juli trad koning Albert II af ten gunste van zijn zoon en troonopvolger koning Filip.

Ter gelegenheid van deze troonwisseling geeft Mauquoy exclusieve gouden en zilveren stukken uit.

bestel ze via www.koningsmedaille.be
of telefonisch: 014 50 79 10
Levering 1 week na ontvangst van uw bestelling

	Goud	Zilver
Afmetingen	25 mm Ø	30 mm Ø
Oplage	1250 ex.	7500 ex.
Kwaliteit	Proof	Proof
Gehalte	18 kt	sterlingzilver
Gewicht	±6,45 gr	±11,5 gr
Prijs	euro 395,00	euro 49,95

Mauquoy Medal Company N.V.
Industrieweg 12 - 2280 Grobbendonk
T: +32(0)14 50 79 10 - F: +32(0)14 51 78 81
medal@mauquoy.com
www.mauquoy.com

OVERLIJDEN

Marcel Nuijttens links afgebeeld

Deze avond is mij het overlijden gemeld van Dhr Marcel Nuijttens 27 maart 1921 - 30 juni 2013. Marcel was medestichter en erevoorzitter van Numismatica Zuidwest-Vlaanderen. Marcel was decennia lang aanwezig op zowat alle manifestaties door het E.G.M.P. ingericht. Hij heeft ook een tijdlang gefungeerd als ondervoorzitter van het E.G.M.P. Sinds 2010 was hij erelid van het E.G.M.P. als dusdanig. Hij was ook ondervoorzitter in functie van Medec. Hij schreef vele artikels over medailles. Je kunt zijn zoon Filip uw medeleven betuigen via zijn E-mail adres: natuurgidsfilip@hotmail.com of via zijn persoonlijk adres: Filip Nuijttens Nieuwpoortsesteenweg 15, 8670 - Oostduinkerke

Urbain Hautekeete voorzitter Numismatica Zuidwest-Vlaanderen

NUMISMATICA TIENEN VIERT HAAR VIJFENVEERTIGSTE VERJAARDAG

Ter gelegenheid van haar vijfenvestigste verjaardag heeft Numismatica Tienen een prachtige medaille laten slaan van 37 mm, in zilver, maillechort en similar, op de persen van de Koninklijke Munt te Brussel. De medaille is ontworpen door de heer **Luc LUYCX**. Hij werkt voor de Koninklijke Munt en is ook de ontwerper van de voorzijde van alle euromunten in 1996.

Op de voorzijde is het monument afgebeeld dat aan de Oplinterse Poort staat in Tienen. Het werd gerealiseerd door beeldhouwer **Hippolyte LEROY** en opgericht door de *Vriendenkring van Overlevenden van de Slag bij Sint-Margariete-Houtem* op 18 augustus 1914. Het monument werd geschonken aan de stad Tienen op 19 augustus 1923.

Bovenaan: DE SLAG BIJ SINT-MARGRIETE-HOUTEM en onderaan 18.8.1914 – 18.8.2014.
De keerzijde is gewijd aan de vijfenveertigste verjaardag van Numismatica Tienen.

Prijs

Versie in maillechort, ø 37 mm en 22 g, slagaantal 100 exemplaren, kostprijs 15 €.

Versie in similor, ø 37 mm en 22 g, slagaantal 100 exemplaren, kostprijs 15 €.

Versie in sterling - zilver (925/1.000), gepatineerd, ø 37 mm en 22,85 g, kostprijs 40 €.

De zilveren medailles dienen te worden besteld en dit kan uitsluitend via voorafbetaling op de bankrekening IBAN: BE80 0010 2601 5577 BIC: GEBABEBB van Numismatica Tienen.

Indien u uw bestelling bij u thuis wenst te ontvangen gelieve dan uw bedrag te verhogen met 3.50 euro

De medailles zijn beschikbaar op 11 november 2013 tijdens onze Internationale Numismatische Beurs.

Pierre Degel

OP TE HELDEREN

Heeft er iemand enig idee welke vrouw hier afgebeeld wordt door Devreese? Graag uw antwoord naar: luc.vandamme@pandora.be